

2022

KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ

Ustrój polityczny
Podział administracyjny
Geografia
Gospodarka
Kultura
Warto zobaczyć
Narodowe potrawy
Ambasady

Obszar
PKB
Stolica
Ustrój
Język
Waluta

...

KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ

Wstęp

Z przyjemnością oddajemy w Państwa ręce kolejną, uzupełnioną publikację opracowaną przez EUROPE DIRECT Poznań, działający w ramach Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu. Zawiera ona nie tylko informacje o państwach członkowskich Unii Europejskiej, ale również o grupie krajów kandydujących.

Mamy nadzieję, że ta broszura zachęci do pogłębienia wiedzy o Unii Europejskiej i państwach zjednoczonej Europy, ich historii, kulturze i tradycji. Będzie zaproszeniem do poznawania nowych miast, regionów i krajów, tym bardziej że od 2004 roku, kiedy to Polska przystąpiła do Unii Europejskiej można już podróżować po niej znacznie łatwiej, prościej i szybciej.

Zapraszamy także do odwiedzenia EUROPE DIRECT Poznań, gdzie nie tylko udzielamy bezpłatnych informacji m.in. o Unii Europejskiej i programach unijnych, ale informujemy o możliwościach przeprowadzenia lekcji europejskich w szkołach na terenie całej Wielkopolski. Zbieramy także zapytania, opinie i sugestie obywateli, które przekazujemy do Komisji Europejskiej. Organizujemy spotkania, szkolenia, konferencje i konkursy. Chętnie współpracujemy z nauczycielami i instytucjami oświatowymi, młodzieżą, przedsiębiorcami, samorządem terytorialnym, jak również instytucjami otoczenia biznesu.

Zespół EUROPE DIRECT Poznań

EUROPE DIRECT
Poznań

61-874 Poznań, Al. Niepodległości 2

tel.: 61 852 16 70

fax: 61 852 13 16

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl

czynny od poniedziałku do piątku w godz. 9:00–15:00

Bezpłatna infolinia EUROPE DIRECT (00 800 6 7 8 9 10 11)

www.europe-direct.poznan.pl

KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ

AUSTRIA	4	LUKSEMBURG	32
BELGIA	6	ŁOTWA	34
BUŁGARIA	8	MALTA	36
CHORWACJA	10	NIDERLANDY	38
CYPR	12	NIEMCY	40
CZECHY	14	POLSKA	42
DANIA	16	PORTUGALIA	44
ESTONIA	18	RUMUNIA	46
FINLANDIA	20	SŁOWACJA	48
FRANCJA	22	SŁOWENIA	50
GRECJA	24	SZWECJA	52
HISZPANIA	26	WĘGRY	54
IRLANDIA	28	WŁOCHY	56
LITWA	30		

KRAJE KANDYDUJĄCE

ALBANIA	58	SERBIA	62
CZARNOGÓRA	59	TURCJA	63
MACEDONIA PÓŁNOCNA	60	UKRAINA	64
MOŁDAWIA	61		

POTENCJALNY KANDYDAT

BOŚNIA I HERCEGOWINA	65	KOSOWO	67
GRUZJA	66		

EUROPE DIRECT Poznań

Informacje o EUROPE DIRECT Poznań	68
-----------------------------------	----

Symboly narodowe

Flaga

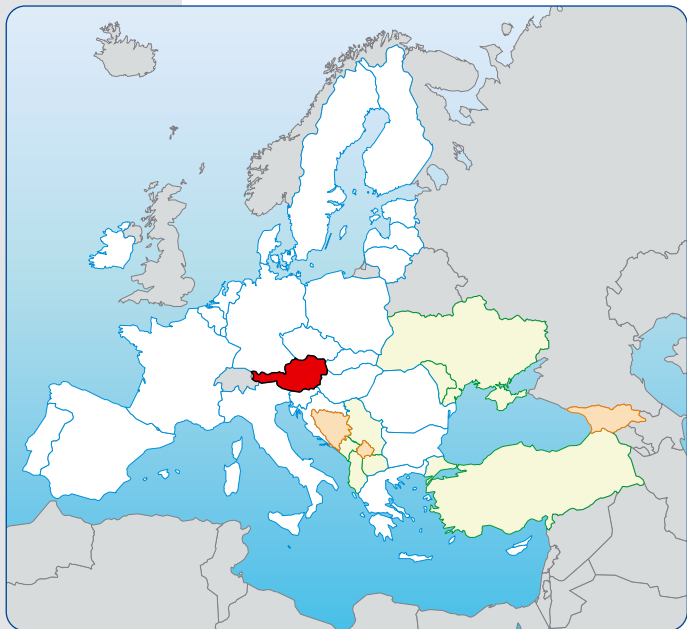

Godło

Hymn

„Land der Berge, Land am Strome“
Kraju gór, kraju rzek

- Obszar lądowy*: **84 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **8,97 mln**
- Stolica: **Wiedeń**
- Ustrój polityczny:
republika federalna (związkowa)
- Język urzędowy: **niemiecki**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1995 r.**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **406 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*:
45 370 euro
- Święto państwowo: **26 października**
(*rocznica uchwalenia ustawy
o neutralności, 1955*)

Ustrój polityczny

Do końca I Wojny Światowej przez wiele stuleci Austria była centrum wielkiego cesarstwa obejmującego większość terenów Europy Środkowej. Obecnie jest republiką federalną złożoną z dziewięciu krajów związkowych, z których każdy ma własny rząd. Ustrój reguluje konstytucja z 1920 roku. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego parlamentu (Izby wyższej – Rady Związkowej i Izby niższej – Rady Narodowej). Władzę wykonawczą sprawuje rząd z powołanym przez prezydenta kanclerzem związkowym.

- Prezydent: Alexander Van der Bellen (od 2017 r.)
- Kanclerz: Karl Nehammer (od 2021 r.)

Największe partie to: Socjaldemokratyczna Partia Austrii (SPÖ), Austriacka Partia Ludowa (ÖVP) oraz Wolnościowa Partia Austrii (FPÖ), Zieloni.

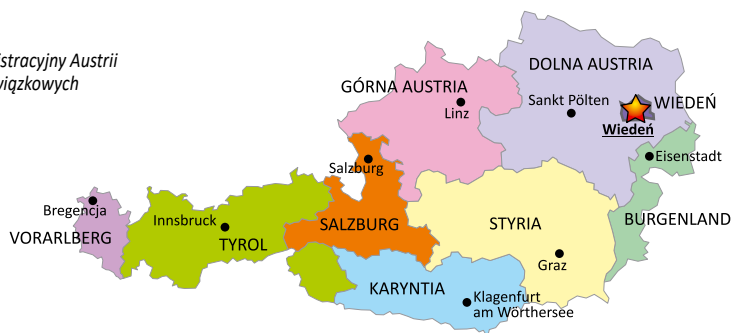
Podział administracyjny

Austria dzieli się na 9 krajów związkowych (patrz: mapa na str. 5), 15 okręgów miejskich, 85 wiejskich oraz 2368 gmin.

Geografia

Austria jest krajem alpejskim, większą część terytorium (75%) zajmują Alpy. Najwyższym szczytem jest Grossglockner (3797 m n.p.m.). Najniższym punktem jest Jezioro

Podział administracyjny Austrii na 9 krajów związkowych

Nezyderskie (115 m n.p.m.). Największe jezioro to Jezioro Bodeńskie (541 km²). Najdłuższą rzeką kraju jest Dunaj i niemal całe terytorium Austrii, bo aż 96% należy do dorzecza tej rzeki. Austria graniczy z 8 państwami: Czechami, Lichtensteinem, Niemcami, Słowacją, Słowenią, Szwajcarią, Węgrami i Włochami.

Gospodarka

Gospodarka Austrii łączy w sobie zarówno przemysł jak i rolnictwo (w dużej części jest to rolnictwo ekologiczne). Ważną rolę odgrywa turystyka. Austria ze względu na dogodne warunki naturalne i rozwiniętą infrastrukturę jest popularnym miejscem uprawiania narciarstwa oraz turystyki górskiej. Chętnie odwiedzanymi miastami są Wiedeń, Graz, Salzburg i Innsbruck. Drogi i koleje są bardzo dobrze rozwinięte i utrzymane, co dodatkowo sprzyja rozwojowi turystyki.

Kultura

Austria ma bogate dziedzictwo kulturowe. Szczególne miejsce zajmuje muzyka Wolfganga Amadeusza Mozarta, Franza Josepha Haydna i Franza Schuberta. Znane na całym świecie jest malarstwo współtwórcy secesji Gustawa Klimta, oraz idee twórcy psychoanalizy Zygmunta Freuda.

Warto zobaczyć

- Wiedeń – ważny ośrodek kultury europejskiej z licznymi zabytkami m.in. centrum z Katedrą św. Szczepana wpisaną na listę światowego dziedzictwa UNESCO, pałac Hofburg i Schönbrunn oraz wzgórze Kahlenberg,
- Salzburg – uważany za najpiękniejsze miasto Austrii, Dom Mozarta, starówka (lista Unesco) i twierdza Hohen-salzburg.
- Karyntię – krainę bogatą w zabytki (zamki, stare kościoły i klasztory), również przedhistoryczne; na Magdalensberg znajdują się odkopane ruiny miasta celtycko-rzymskiego.

Katedra św. Szczepana w Wiedniu

Narodowe potrawy

Wiener Schnitzel (sznyceł wiedeński z mięsa cielęcogo), Apfelstrudel (strucla jabłkowa), Kipfle (rodzaj pączków) oraz Tort Sachera (tort czekoladowy).

Ambasady

Ambasada RP w Republice Austrii

Hietzinger Hauptstrasse 42 c
1130 Wien
tel.: +43 1 87015 100
fax: +43 1 87015 222
e-mail: wieden.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/austria

Ambasada Republiki Austrii w Polsce

ul. Gagarina 34
00-748 Warszawa
tel.: +48 22 841 00 81
fax: +48 22 841 00 85
e-mail: warschau-ob@bmeia.gv.at
www.bmeia.gv.at/pl/ambasada-austrii-warszawa

Symbole narodowe

Flaga

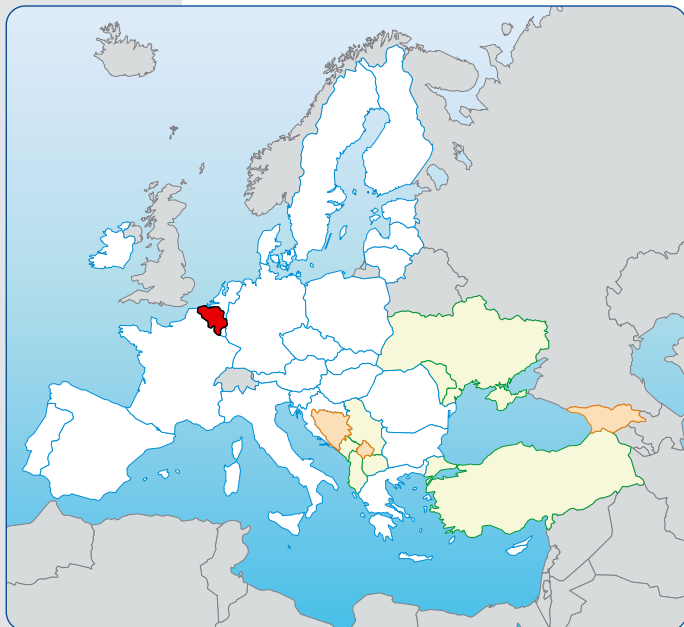

Godło

Hymn

„Brabançonne”
Brabantka

- Obszar lądowy*: **30 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **11,63 mln**
- Stolica: **Bruksela**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy:
flamandzki, francuski, niemiecki
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952**
(państwo założycielskie)
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB*: **502 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **43 340 euro**
- Święto państwowe: **21 lipca (rocznica wstąpienia na tron Leopolda I, 1831)**

Ustrój polityczny

Monarchia konstytucyjna dziedziczna w linii męskiej. Konstytucja Belgii została przyjęta w 1831 r. Od 1993 r. państwo federalne składające się ze wspólnot i regionów: Flandria na północy kraju, gdzie mówi się w języku flamandzkim, Walonia na południu, gdzie używa się języka francuskiego oraz Region Brukseli, gdzie języki francuski i flamandzki są językami urzędowymi. Głową państwa jest król, którego wszystkie akty muszą być podpisane przez odpowiedniego ministra lub premiera. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego parlamentu złożonego z Izby Reprezentantów i Senatu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd federalny z premierem na czele, mianowanym i odwoływanym przez króla.

- Król: Filip I Koburg (od 2013 r.)
  - Premier: Aleksander De Croo (od 2020 r.)
- Największe partie to: Nowy Sojusz Flamandzki (N-VA), Partia Socjalistyczna (PS), Chryścijańscy Demokraci i Flamandowie (CD&V), Flamandzcy Liberalowie i Demokraci (VLD), Ruch Reformatorski (MR), Interes Flamandzki (VB).

Podział administracyjny

Belgia dzieli się na 3 autonomiczne regiony: Flandrię i Walię, obejmujące 10 prowincji oraz Region Brukseli (patrz: mapa na str. 7).

Podział administracyjny Belgii na regiony i prowincje

Geografia

Belgia to kraj w większości nizinny. Najwyższym szczytem jest Botrange (694 m n.p.m.).

Teren Belgii należy do zlewiska Morza Północnego i prawie w 100% leży w dorzeczu dwóch głównych rzek kraju: Mozy i Skaldy. Belgia graniczy z 4 państwami: Francją, Holandią, Luksemburgiem i Niemcami.

Organizacje międzynarodowe w Belgii

W Brukseli ma swoje siedziby wiele organizacji międzynarodowych m.in. większość instytucji UE (Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska, Komitet Regionów) oraz NATO.

Gospodarka

Podstawą gospodarki jest wysoko rozwinięty przemysł (głównie hutniczy, maszynowy, elektrotechniczny, spożywczy, chemiczny, włókienniczy) oraz wysokotowarowe rolnictwo (hodowla bydła, trzody, uprawa zbóż, buraków cukrowych). Antwerpia jest największym w świecie ośrodkiem szlifowania i sprzedaży diamentów. Liczne atrakcje turystyczne są między innymi w: Antwerpii, Brukseli, Brugii oraz Gandawie.

Belgia ma znakomicie rozwiniętą sieć drogową, kolejową i lotniczą. Transport wodny jest wykorzystywany na szeroką skalę do przewozu towarów.

Kultura

Sztuka belgijska nawiązująca do flamandzkich i holenderskich mistrzów rozwinęła się po utworzeniu niezależnego państwa belgijskiego w 1830 r. Przedstawicielami belgijskiej secesji są Victor Horta oraz Henry van de Velde. Surrealizm reprezentują Rene Magritte oraz Paul Delvaux.

Belgia to europejska stolica komiksu. Do najbardziej znanych twórców historii obrazkowych należą: Hergé (Tintin), Peyo (Smerfy), a ostatnio Jean Van Hamme (XIII, Thorgal).

Warto zobaczyć

- Brukselę – Ratusz oraz kamienice na Le Grand Place (wpisane na listę UNESCO), Manneken Pis, Pałac Królewski, Katedrę św. Michała, a także siedziby instytucji Unii Europejskiej.
- Brugię – typowe średniowieczne miasto niderlandzkie, którego zabytkowe centrum wpisano na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Le Grand Place z Ratuszem w Brukseli

Narodowe potrawy

Belgia słynie z doskonałej, znanej na całym świecie czekolady. Najbardziej tradycyjną belgijską potrawą są małże oraz frytki, które według legendy, zostały wynalezione właśnie w tym kraju. W Belgii produkuje się ponad 1000 rodzajów piwa.

Ambasady

Ambasada RP w Królestwie Belgii

Rue Stevin 139
1000 Bruxelles
tel.: +32 2 78 04 500
fax: +32 2 73 61 881
e-mail: bebruamb2@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/belgia

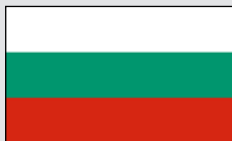
Ambasada Królestwa Belgii w Polsce

ul. Senatorska 34
00-095 Warszawa
tel.: +48 22 551 28 00
fax: +48 22 828 57 11
e-mail: consulate.warsaw@diplobel.fed.be
www.poland.diplomatie.belgium.be/pl

Symbole narodowe

Flaga

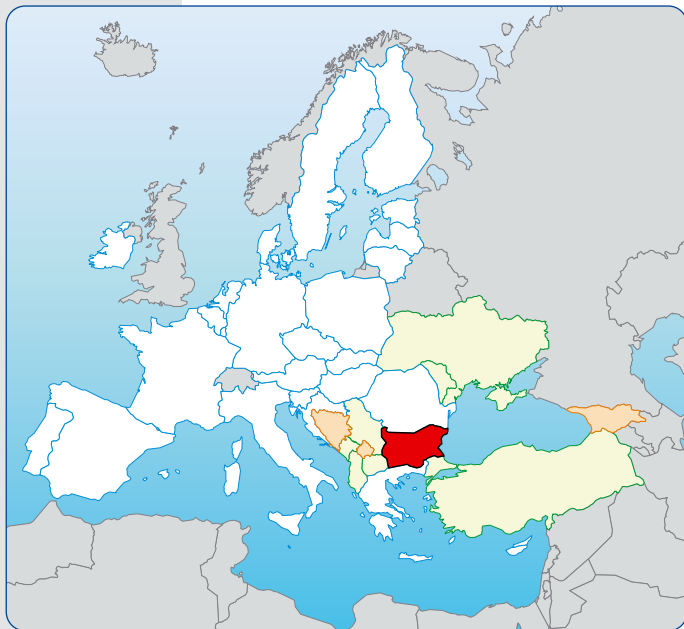

Godło

Hymn

Miła Rodino
Kochana Ojczyzno

- Obszar lądowy*: **111 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **6,83 mln**
- Stolica: **Sofia**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **bułgarski**
- Waluta: **lew**
- Rok przystąpienia do UE: **2007 r.**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004 r.**
- Całkowity PKB*: **71 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **10 330 euro**
- Święto państwowe: **3 marca**
(*rocznica wyzwolenia
spod niewoli tureckiej, 1878*)

Ustrój polityczny

Bulgaria jest republiką. Głową państwa jest prezydent wybierany w głosowaniu powszechnym. Jest on zwierzchnikiem sił zbrojnych, powołuje premiera i ministrów, ma prawo weta wobec uchwał parlamentu. Władza ustawodawcza należy do 1-izbowego parlamentu (Zgromadzenia Narodowego). Władze wykonawczą sprawuje rząd zatwierdzany przez parlament.

- Prezydent: Rumen Georgiew Radew (od 2017 r.)
- Premier: Gyłyb Spasow (od 2022 r.)

Największe partie to: GERB, Związek Sił Demokratycznych (SDS), Jest Taki Naród (ITN), Bułgarska Partia Socjalistyczna, Ruch na rzecz Praw i Wolności.

Podział administracyjny

Bulgaria dzieli się na 28 obwodów (mapka na str. 9) i 278 gmin.

Geografia

W Bułgarii przeważają góry i wyżyny zajmujące 60% obszaru kraju, 35% pokrywają lasy. Najwyższym szczytem jest Musala (2925 m n.p.m.), a największym jeziorem jest Jezioro Burgaskie (27,6 km²). Terytorium Bułgarii podzielone jest na zlewiska Morza Czarnego (57% pow.) i Morza Egejskiego (43% pow.). Najdłuższą rzeką kraju jest Dunaj.

Podział administracyjny Bułgarii na obwody

Bułgaria graniczy z 5 państwami: Grecją, Macedonią, Rumunią, Serbią i Turcją.

Gospodarka

Gospodarka Bułgarii łączy w sobie zarówno rolnictwo, rybołówstwo, jak i przemysł. Bułgaria jest największym na świecie eksporterem olejku różanego. Coraz bardziej znaczącym źródłem dochodu jest turystyka, rozwinięta szczególnie na wybrzeżu Morza Czarnego. Chętnie odwiedzanymi miastami są Sofia, Warna i Burgas.

Kultura

Bułgaria posiada starą i bogatą tradycję malarstwa ikon oraz śpiewu chóralnego. Jednym z najbardziej znanych, bułgarskich średniowiecznych twórców jest Joan Kukulczel, kompozytor i twórca tzw. nowobizantyjskiego zapisu nutowego.

Do znanych Bułgarów zaliczają się między innymi filozof Julia Kristeva, laureat nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1981 r. Elias Canetti oraz Christo Javachev znany jako „Christo”, autor wielu awangardowych instalacji przestrzennych np. „zapakowania” w folię m.in. gmachu Reichstagu w Berlinie.

Bułgaria słynie ze swojej muzyki ludowej.

Warto zobaczyć

- Nesebyr – miasto jest rezerwatem archeologicznym i architektonicznym wpisany na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO, posiada przepiękną średniowieczną starówkę z licznymi cerkwiami.
- Burgas – piękne plaże z leczniczym tlenkiem żelaza, Katedra Cyryla i Metodego, cerkiew ormiańska.

Narodowe potrawy

Musaka z mielonego mięsa i ziemniaków, gjuwecz (potrawka z mięsa duszonego z bakłażanami i ziemniakami), sałatka szopska oraz jogurt.

Katedra prawosławna św. Aleksandra Newskiego w Sofii

Ambasady

Ambasada RP w Republice Bułgarii

Chan Krum 46

1000 Sofia

tel.: +359 2 902 34 00

fax: +359 2 987 29 39

e-mail: sofia.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/bulgaria

Ambasada Republiki Bułgarii w Polsce

Al. Ujazdowskie 33/35

00-540 Warszawa

tel.: +48 22 629 40 71

fax: +48 22 628 22 71

e-mail: embassy.warsaw@mfa.bg

www.mfa.bg/en/embassies/poland

Symbole narodowe

Flaga

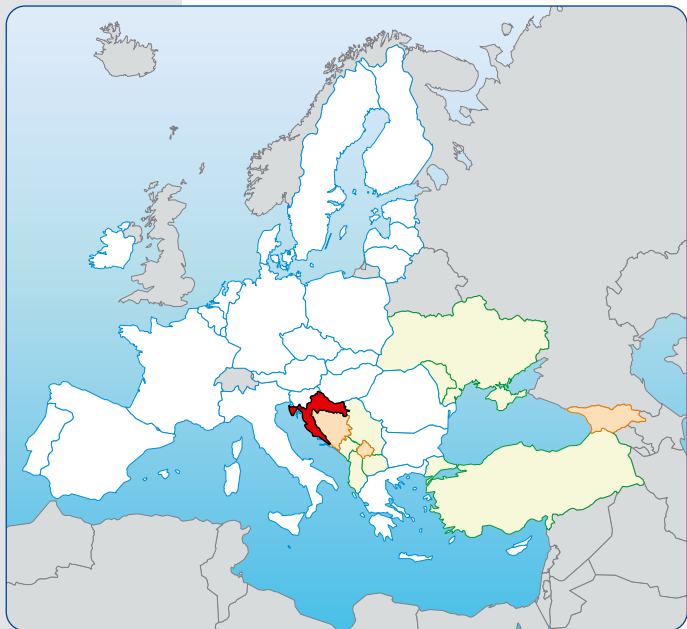

Godło

Hymn

Lijepa naša domovino
Piękna nasza ojczyzno

- Obszar lądowy^{*}: **57 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **3,87 mln**
- Stolica: **Zagrzeb**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **chorwacki**
- Waluta: **kuna**
- Rok przystąpienia do UE: **2013**
- Rok przystąpienia do NATO: **2009**
- Całkowity PKB^{*}: **58 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **15 020 euro**
- Święto państwowe: **8 października**
(*Dzień Niepodległości, 1991*)

Ustrój polityczny

Chorwacja jest wielopartyjną republiką parlamentarną na podstawie konstytucji z 1990 roku. Prezydent wybierany jest na 5 lat w wyborach powszechnych. Władza ustawodawcza jest w rękach jednoizbowego Parlamentu – Zgromadzenia Chorwackiego (Saboru) wybieranego na 4 lata i złożonego z różnej liczby członków (w zależności od ilości głosujących), wahającej się od 100 do 160 deputowanych.

- Prezydent: Zoran Milanović (od 2020 r.)
- Premier: Andrej Plenković (od 2016 r.)

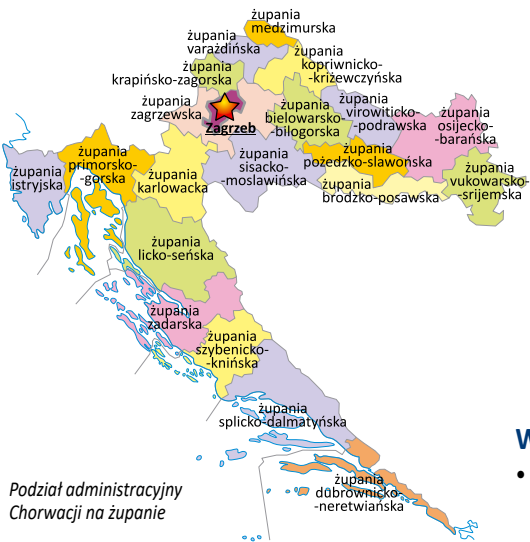
Najważniejsze partie polityczne: Chorwacja Wspólnota Demokratyczna (HDZ), Most Niezależnych List, Socjaldemokratyczna Partia Chorwacji (SDP), Domovinski pokret Miroslava Škora.

Podział administracyjny

Chorwacja podzielona jest na 20 żupani (województw) i 1 miasto wydzielone – Zagrzeb (mapka na str. 11). Na obszarze Chorwacji znajduje 429 gmin. Największe miasta to: Zagrzeb ok. 700 tys. mieszkańców, Split (ok. 190 tys.), Rijeka (ok. 140 tys.), Osijek (ok. 90 tys.).

Geografia

Część południowa i zachodnia jest górzysta (Góry Dynarskie), a północna i wschodnia nizinna (Nizina Panońska). Chorwacja ma także dostęp do Morza Ad-

Podział administracyjny Chorwacji na żupanie

riatyckiego. Państwo to posiada wyjątkowe w skali świata wybrzeże z ustawionymi równoległe do niego podłużnymi wyspami. Ten typ to tzw. wybrzeże dalmatyńskie, którego nazwa pochodzi właśnie od tej chorwackiej krainy – Dalmacji. Na terenie kraju znajduje się 1185 wysp i wysepek, z czego 66 jest zamieszkałych. Największa z nich to Krk – 405 km². Długość wybrzeża chorwackiego wynosi 5835 km (łącznie z wyspami). Najwyższym szczytem jest Dinar – jej wysokość to 1830 m n.p.m. Poza tym najbardziej znanym parkiem narodowym są Jeziora Plitwickie (na liście UNESCO). Kraj ten graniczy z Bośnią i Hercegowiną, Czarnogorą, Serbią, Słowenią i Węgrami.

Gospodarka

Gospodarka Chorwacji bazuje przede wszystkim na usługach, głównie turystyce oraz w mniejszym stopniu na przemyśle lekkim i spożywczym. Chorwacja posiada mało surowców mineralnych. Do głównych gałęzi przemysłu należą: hutnictwo żelaza i aluminium przemysł stoczniowy oraz petrochemiczny.

Kultura

W Chorwacji swój wpływ zaznaczają kultury zachodnioeuropejska, śródziemnomorska oraz słowiańska. Można zwiedzać wiele pozostałości imperium rzymskiego np. pałac cesarza Dioklecjana w Splicie czy amfiteatr w Puli. Wśród znanych malarzy chorwackim są Ivan Generalić, Charles Billich, Ivan Lacković-Croata. Poza tym do grona sławnych Chorwatów należy również Faust Vrančić (wynalazca spadochronu, filozof i leksykograf) oraz Ivan Meštrović – rzeźbiarz i architekt, jeden z największych współczesnych światowych artystów, znany ze swych dzieł np. Studnia Życia w Zagrzebiu czy Indian w Chicago.

Widok na centrum Zagrzebia ze słynnym pomnikiem króla Tomislava

Warto zobaczyć

- Split – znajduje się na liście UNESCO. Wrażenie robią pozostałości Pałacu Dioklecjana, który jest jednym z najciekawszych dzieł architektury późnego antyku.
- Dubrownik – „Perła Adriatyku” - stare miasto wpisane na listę UNESCO.
- Rovinj – malownicze miasteczko z katedrą św. Eufemii, nazywane chorwackim Saint Tropez. Leży na zachodnim brzegu Istrii.
- Park narodowy Jeziora Plitwickie (na liście UNESCO) – kompleks 16 jezior krasowych połączonych ponad 90 wodospadami.

Narodowe potrawy

Jedzenie w Chorwacji jest bardzo urozmaicone, od świeżych ryb i owoców morza na wybrzeżu do potraw śród-kowoeuropejskich, takich jak gulasz w głębi lądu. Najczęściej podawanymi potrawami mięsnymi jest mięso są żara – mięso z grilla (najczęściej wieprzowina), miješano meso – kilka rodzajów mięsa z warzywami, ražnjići (szaszłyk), pljeskavica (kotlet mielony z 3 rodzajów mięsa). Duży jest wybór potraw rybnych, w wielu restauracjach można zjeść brodet z kilku gatunków ryb w sosie.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Chorwacji

Miramarska 23
10000 Zagrzeb
tel.: +385 1 48 99 444
fax: +385 1 48 99 420
e-mail: hrzagamb@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/chorwacja

Ambasada Republiki Chorwackiej w Polsce

ul. Ignacego Krasickiego 25
02-611 Warszawa
tel.: +48 22 844 23 93, +48 22 844 39 94
fax: +48 22 844 48 08
e-mail: croemb.warszawa@mvep.hr
pl.mvep.hr/pl

Symboly narodowe

Flaga

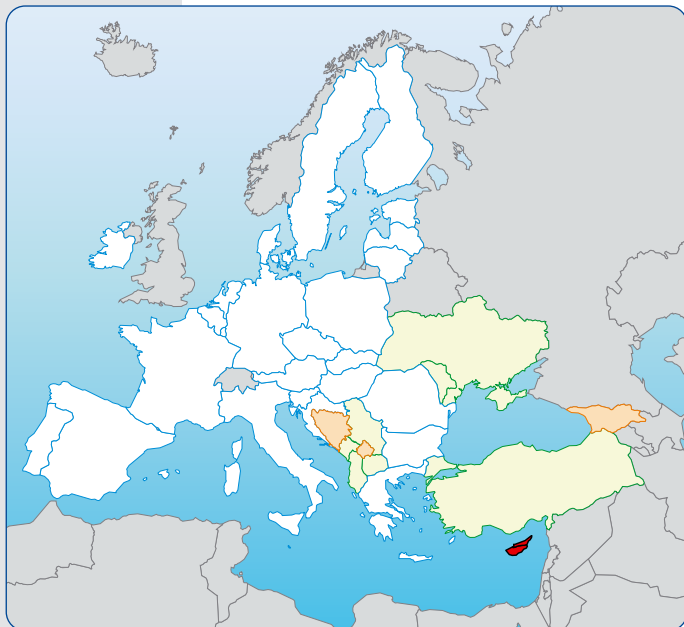

Godło

Hymn

Imnos pros tin Eleftherian
Hymn do wolności

- Obszar lądowy*: **9 tys. km²**
(w tym 3 450 km² część turecka)
- Liczba mieszkańców*: **0,90 mln**
- Stolica: **Nikozja**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy:
grecki, angielski, turecki
- Waluta: **euro (od 2008 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004 r.**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **24 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **26 680 euro**
- Święto państwowe: **1 października**
(Dzień Niepodległości, 1960)

Ustrój polityczny

Od 1974 roku wyspa jest podzielona na Południe, czyli Republikę Cypryjską, która jest obecnie stabilnym państwem demokratycznym, w którym wybory przeprowadza się regularnie, z zachowaniem zasad konstytucyjnych. Parlament jest 1-izbowy – Izba Reprezentantów. Północ wyspy jest od 1974 roku okupowana przez Turcję i w 1983 r. powstała tam samozwańcza, nie uznawana przez żadne państwo (oprócz Turcji), Turecka Republika Północnego Cypru. W maju 2004 roku Republika Cypryjska została przyjęta do Unii Europejskiej. Zgodnie z decyzją podjętą na szczycie w Kopenhadze w 2002 roku, cały Cypr został włączony do Unii Europejskiej, jednakże na północnej części wyspy zawieszono obowiązywanie prawa wspólnotowego.

Cypr jest republiką prezydencką. Funkcje głowy państwa sprawuje prezydent, który jest jednocześnie szefem rządu. Wyłaniany jest w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję. Formalnie stanowisko prezydenta zajmuje przedstawiciel ludności greckiej, wiceprezydenta – ludności tureckiej. Prezydent i wiceprezydent powołują rząd, który jest przed nimi odpowiedzialny. Władza ustawodawcza jest w rękach parlamentu. Władza wykonawcza należy do prezydenta, wiceprezydenta oraz rządu.

- Prezydent: Nikos Anastasiadis (od 2013 r.)
- Premier: Nikos Anastasiadis (od 2013 r.)

■ Strefa kontrolowana przez ONZ – linia podziału Cypru

■ Strefa kontrolowana przez brytyjską armię

Największe partie to: Postępową Partia Ludzi Pracy (AKEL), Partia Demokratyczna, Zgromadzenie Demokratyczne (DISY).

Podział administracyjny

Cypr dzieli się na 6 dystryktów, ich nazwy pochodzą od nazw miast, które są stolicami dystryktów: Famagusta, Kirenia, Larnaka, Limassol, Nikozja, Pafos.

Geografia

Cypr jest wyspą, położoną w aktywnej strefie sejsmicznej, której linia brzegowa wynosi 648 km.

Najwyższym szczytem jest Olimp (1951 m n.p.m.).

Żadna z rzek wyspy nie ma stałego przepływu w ciągu roku. Większość wysycha podczas lata.

Gospodarka

Najważniejszymi dla wyspy gałęziami gospodarki są turystyka, handel, przemysł tekstylny i rzemiosło oraz transport morski. Do tradycyjnych wyrobów rzemieślniczych należą hafty oraz wyroby garncarskie i miedziane.

Kultura

W literaturze współczesnej znane są takie nazwiska, jak Costas Montis (poeta i pisarz) i Demetris Th. Gotsis (pisarz). Słynni kompozytorzy to Evagoras Karageorgis i Marios Tokas.

Warto zobaczyć

- Skalę Afrodyty – legendarne miejsce narodzin bogini, malowniczą plażę ze skałami wyrastającymi z wody oraz ruiny świątyni Afrodyty.
- miasto Pafos – które ze względu na bogactwo i dużą liczbę zabytków znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Warte zobaczenia są tutaj podłogowe mozaiki rzymskie, które przetrwały przez 16 wieków pod ziemią w prawie nienaruszonym stanie.
- Nikozja – linia demarkacyjna dzieli miasto na część południową – cypryjską i północną – turecką.

Sobór św. Jana w Nikozji

Narodowe potrawy

Tradycyjne dania kuchni cypryjskiej to zestaw cypryjskich przysmaków znany pod nazwą meze oraz ser halloumi. Inna potrawa cypryjska to kleftikó (gr.) albo kúp kebab (tur.) – tłusty kawałek pieczonego mięsa jagnięcego lub koziego z warzywami. Innymi przysmakami są nadziewana zapiekanka w formie pasztecika z oliwką (eliópitta), czy takhinópitta (pierożek z nadzieniem sezamowym).

Ambasady

Ambasada RP w Republice Cypryjskiej

Kennedy Avenue 12/14, Office 601

1087 Nicosia

tel.: +357 22 753 517

fax: +357 22 751 981

e-mail: nikozja.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/cypr

Ambasada Republiki Cypryjskiej w Polsce

ul. Jarosława Dąbrowskiego 70

02-561 Warszawa

tel: +48 22 844 45 77, +48 22 844 08 16, +48 22 845 11 10

fax: +48 22 844 25 58

e-mail: warsawembassy@mfa.gov.cy

www.mfa.gov.cy/mfa/embassies/embassy_warsaw.nsf

Symbole narodowe

Flaga

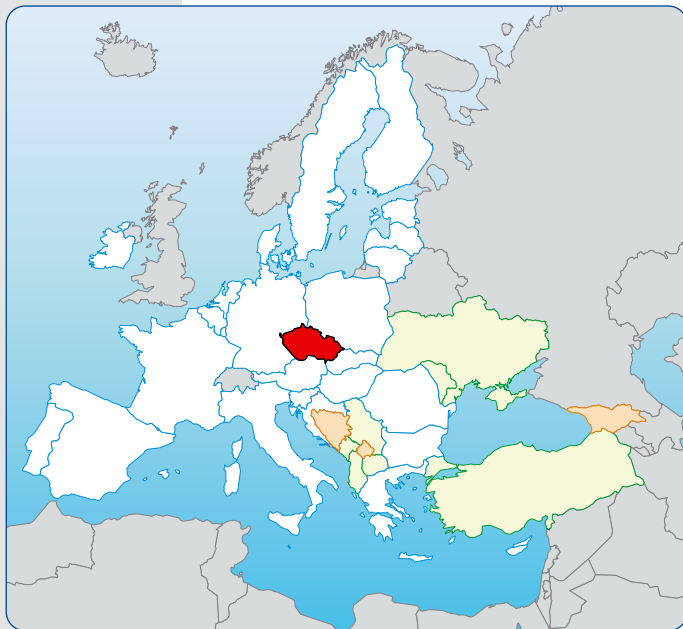

Godło

Hymn

Kde domov můj
Gdzie mój dom

- Obszar lądowy*: **79 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **10,51 mln**
- Stolica: **Praga**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **czeski**
- Waluta: **korona czeska**
- Rok przystąpienia do UE: **2004 r.**
- Rok przystąpienia do NATO: **1999 r.**
- Całkowity PKB*: **238 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **22 270 euro**
- Święto państwowe: **28 października**
(*Dzień Niepodległości, 1918*)

Ustrój polityczny

Republika Czeska stała się niezależnym państwem w styczniu 1993 r. po rozpadzie Czechosłowacji. Jest demokracją parlamentarną. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego parlamentu: Izby Poselskiej i Senatu. Głową państwa jest prezydent wybierany przez Parlament, który powołuje i odwołuje rząd. Rząd jest naczelnym organem władzy wykonawczej.

- Prezydent: Miloš Zeman (od 2013 r.)
- Premier: Petr Fiala (od 2021 r.)

Najważniejsze partie polityczne: ANO, Obywatelska Partia Demokratyczna (ODS), Czeska Partia Piratów. Czechy są członkiem Grupy Wyszehradzkiej.

Podział administracyjny

Czechy dzielą się na 13 krajów i miasto wydzielone – Pragę, które jest traktowane jako 14 kraj (mapka na str. 15).

Geografia

Większość terytorium Czech zajmują tereny wyżynno-górskie. Najwyższym szczytem jest Śnieżka w Sudetach Karkonoskich (1602 m n.p.m.).

Czechy leżą w zlewisku trzech mórz: Północnego (65%), Czarnego (25%) oraz Bałtyckiego (10%).

Najdłuższą rzeką w Czechach jest Wełtawa – 430 km, która jest dopływem Łaby.

Podział administracyjny Czech na kraje samorządowe

Czechy graniczą z 4 państwami: Austrią, Niemcami, Słowacją i Polską.

Gospodarka

Podstawą gospodarki jest produkcja, zwłaszcza samochodów, maszyn oraz wyrobów konstrukcyjnych. Coraz większą rolę odgrywa turystyka, corocznie odwiedza Czechy około 30 mln turystów.

Kultura

Czechy mogą się poszczycić bogatym dziedzictwem kulturowym. Znani na całym świecie kompozytorzy to m.in.: Antonin Dwořak i Bedřich Smetana, podobnie jak przedstawiciel secesji malarz i grafik Alfons Mucha. Pisarzami o ciekawym dorobku są Franz Kafka i Milan Kundera.

Warto zobaczyć

- Pragę – Hradczany z zamkiem i gotycką katedrą, Złotą Uliczką złożoną z miniaturowych domków z XVI w. wbudowanych w załomy późnogotyckich murów zamkowych, Most Karola z barokowymi rzeźbami oraz Ratusz staromiejski ze słynnym zegarem astronomicznym. Stare miasto wpisane jest na światową listę UNESCO.
- Góry Połabskie – nie imponują wysokością ale zachwycają nagromadzeniem niecodziennych obiektów skalnych tj. ostańców, iglic, kopuń, wąwozów i kanionów, które miejscami tworzą prawdziwe skalne miasta.

Narodowe potrawy

Knedliki (ciasto gotowane na parze i krojone w plastry), podawane z wieprzowiną i duszoną kapustą), pieczeń z polędwicy w śmietanie, wafle karlowarskie (karlowarské oplatky) oraz racuchy (lívanec).

W Czechach produkuje się słynne na całym świecie piwo, w tym Pilsnera, jak również wodę mineralną pochodzącą z ponad 900 źródeł naturalnych, co stanowi rekord w skali światowej.

Most Karola w Pradze

Ambasady

Ambasada RP w Republice Czeskiej

ul. Valdštejnská 8
118-01 Praha 1
tel.: +420 257 099 500
fax: +420 257 530 399
e-mail: praga.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/czechy

Ambasada Republiki Czeskiej w Polsce

ul. Koszykowa 18
00-555 Warszawa
tel.: +48 22 525 18 50
fax: +48 22 525 18 98
e-mail: warsaw@embassy.mzv.cz
www.mzv.cz/warsaw

Symbole narodowe

Flaga

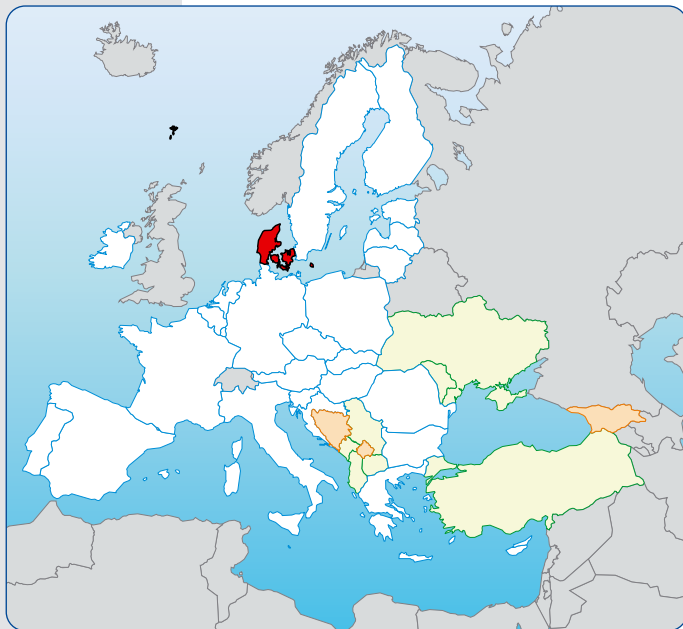

Godło

Hymn

„Kong Kristian, Der er et
yndigt land” Król Kristian,
Jest taki piękny kraj

- Obszar lądowy*: **43 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **5,87 mln**
- Stolica: **Kopenhaga**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy: **duński**
- Waluta: **korona duńska**
- Rok przystąpienia do UE: **1973**
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB*: **336 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **57 520 euro**
- Święto państwowe: **5 czerwca**
(*rocznica uchwalenia konstytucji, 1849*)

Ustrój

Monarchia konstytucyjna. Obowiązuje konstytucja z 1953 r. Głową państwa jest król/królowa, tron jest dziedziczny, zasady sukcesji określa ustawa z 1953 r. dołączona do konstytucji. Formalnie władza ustawodawcza należy do króla i parlamentu, a wykonawcza do króla, który realizuje ją poprzez ministrów. Parlament jest 1-izbowy, wyłaniany w wyborach. Faktycznie władza wykonawcza należy do rządu, który obraduje pod przewodnictwem króla. Na czele rządu stoi premier.

- Królowa: Małgorzata II (od 1972 r.)
- Premier: Mette Frederiksen (od 2019 r.)

Największe partie polityczne: Socjaldemokracja Danii, Duńska Partia Socjalliberalna, Duńska Partia Ludowa, Venstre. Dania jest członkiem Unii Nordyckiej.

Podział administracyjny

Dania składa się z 5 regionów (mapka na str. 17), które z kolei dzielą się na 98 gmin. Terytoriami autonomicznymi jest Grenlandia i Wyspy Owcze.

Geografia

Dania jest krajem nizinnym. 70% powierzchni przypada na Półwysep Jutlandzki. Reszta kraju położona jest na 406 wyspach, z czego 82 są zamieszkane. Największą wyspą jest Zelandia (7031 km²).

Podział administracyjny Danii na regiony (od 2007 r.)

Wyspy Owczce

Bornholm

Mata Syrenka znajdująca się w porcie w Kopenhadze

Najwyższym punktem jest Møllehøj (170 m n.p.m.).
Najdłuższa rzeka to Gudena (160 km).
Długość wybrzeża wynosi 7314 km.
Dania graniczy z Niemcami (68 km).

Gospodarka

Dania posiada silnie rozwinięty sektor rybołówstwa oraz znaczących rozmiarów flotę handlową. Najważniejsze sektory produkcji to przemysł spożywczy, maszynowy, celulozowo-papierniczy i metalurgiczny. Dużą rolę odgrywa wydobycie surowców energetycznych, których nadwyżki są eksportowane. Dania jest światową potęgą w produkcji i eksporcie mleka, mięsa, masła i serów. Ważnym sektorem gospodarki jest także turystyka.

Od VIII do IX wieku mieszkańców terenów dzisiejszej Danii określano mianem Wikingów. Wraz z mieszkańcami dzisiejszej Norwegii i Szwecji prowadzili podboje w całej Europie i wyruszyli na wyprawy handlowe. Dzisiaj Dania jest państwem opiekuńczym, zapewnia szeroką ochronę socialną wszystkim członkom społeczeństwa.

Kultura

Do najsłynniejszych Duńczyków można zaliczyć sławnego bajkopisarza Hansa Christiana Andersena, pisarkę Karen Blixen i projektanta Arne Jacobsena. Kino duńskie rozstało przede wszystkim nowatorski reżyser Lars von Trier.

Warto zobaczyć

- Zamek Kronborg – położony w pobliżu Helsingør (Elsy-nor) sławny jako miejsce dramatu Szekspira „Hamlet”. W tym renesansowym zamku (na liście UNESCO) mieści się obecnie Muzeum Morza.

- Odense – miejsce urodzin sławnego duńskiego pisarza Hansa Christiana Andersena.
- Aarhus – znane jako „stolica prowincji”. Miasto w rzadki na skalę europejską sposób łączy atmosferę metropolii z klimatem małej miejscowości. Miasto znane jest ze swej sceny muzycznej, a także z okolicznych lasów i plaż.

Narodowe potrawy

Tradycyjne potrawy kuchni duńskiej to przede wszystkim smørrebrød (rodzaj kanapek), kotleciki mielone o nazwie frikadelle, gotowane lub karmelizowane ziemniaki, gotowana czerwona kapusta, schab pieczony ze skórą (flaeskesteg) i pieczona kaczka.

Ambasady

Ambasada RP w Królestwie Danii

Kopenhaga, Richelieus Alle 12

2900 Hellerup

tel.: +45 3946 7700

fax: +45 3946 7766

e-mail: copenhagen.info@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/dania

Ambasada Królestwa Danii w Polsce

ul. Marszałkowska 142

00-061 Warszawa

tel.: +48 22 565 29 00

fax: +48 22 565 29 70

e-mail: wawamb@um.dk

polen.um.dk/pl

Symbole narodowe

Flaga

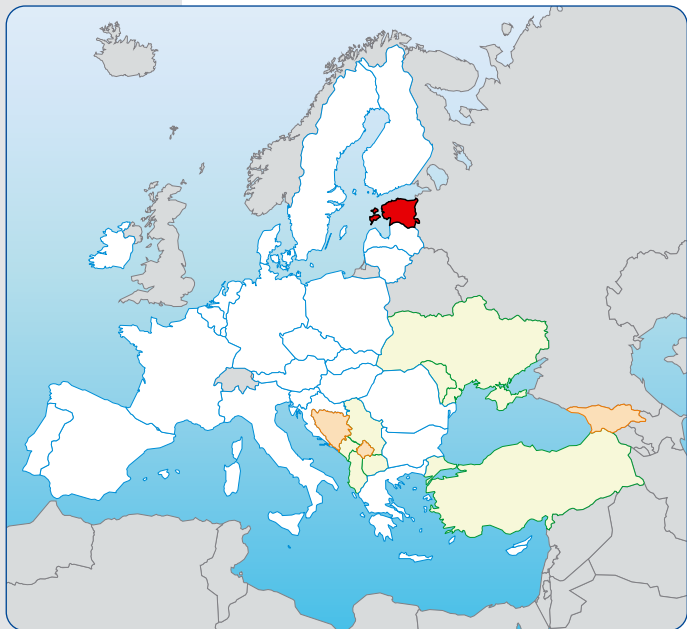
Godło

Hymn

Mu Isamaa

Moja rodzinna ziemia

- Obszar lądowy^{*}: **45 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **1,33 mln**
- Stolica: **Tallin**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **estoński**
- Waluta: **euro (od 2011 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB^{*}: **31 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **22 580 euro**
- Święto państwowe: **2 luty**
(*Dzień Niepodległości, 1918*)

Ustrój polityczny

Estonia jest republiką. Głową państwa jest prezydent. Władza ustawodawcza jest w rękach 1-izbowego parlamentu wyłanianego w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą piastuje rząd, który składa się z premiera i ministrów. Prezydent desygnuje premiera.

- Prezydent: Alar Karis (od 2021 r.)
- Premier: Kaja Kallas (od 2021 r.)

Największe partie to: Estońska Partia Centrum, Estońska Partia Reform, Partia Socjaldemokratyczna i Estońska Konserwatywna Partia Ludowa.

Podział administracyjny

Estonia dzieli się na 15 okręgów (mapka na str. 19) i 6 miast wydzielonych.

Geografia

Estonia jest krajem nizinnym z dużą ilością jezior i wysp. Długość wybrzeża wynosi 374 km.

Najwyższym wzniesieniem jest Suur Muna (318 m n.p.m.).

Największą wyspą jest Naissaar (19 km²).

Najdłuższa rzeka to Parnawa (144 km).

Największym jeziorem jest Jezioro Pejpus na granicy z Rosją (1,5 tys. km² w granicach Estonii).

Cały obszar Estonii należy do zlewiska Morza Bałtyckiego. Estonia graniczy z 2 państwami: Łotwą i Rosją.

Podział administracyjny Estonii na prowincje

Gospodarka

Kraj przemysłowo-rolniczy. Silnie rozwinięty przemysł maszynowy, elektroniczny, drzewny, meblarski, chemiczny oraz spożywczy. Duża komputeryzacja państwa. Gospodarka oparta o usługi (69%). Coraz większe znaczenie ma turystyka.

Kultura

Friedrich Reinhold Kreutzwald, autor eposu narodowego „Kalevipoeg” oraz pisarz Jaan Kross, którego dzieła przetłumaczone zostały na ponad 20 języków to najbardziej znani Estończycy.

Warto zobaczyć

- Tallinn – ze Starówką – Vanalinn, wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Stare Miasto składa się z dwóch części – Górnej i Dolnej, otoczonych dobrze zachowanymi murami obronnymi.
- Park Narodowy Lahemaa – nad zatoką Fińską, ponad 70% parku porasta dziewiczy las, a wybrzeże usiane jest licznymi głazami narzutowymi.

Narodowe potrawy

W kuchni estońskiej wyczuwalne są wpływy innych narodów, pod których panowaniem kraj znajdował w różnych okresach historycznych: Duńczyków, Szwedów, Polaków i Rosjan. Tradycyjne dania to między innymi marynowany węgorz, kaszanka oraz kapusta kiszona duszona z wieprzowiną, a także sernik z kminkiem i solą (korp) oraz napój na bazie młodego piwa, miodu i śmietany podawany z dodatkiem białego sera (kahja).

Widok na Tallinn

Ambasady

Ambasada RP w Republice Estonii

Suur-Karja 1 / Vana Turg 2
10140 Tallinn
tel.: +372 627 82 06
fax: +372 627 82 00
e-mail: eetalamb@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/estonia

Ambasada Republiki Estońskiej w Polsce

ul. Karwińska 1
02-639 Warszawa
tel.: +48 22 881 18 10
fax: +48 22 881 18 12
e-mail: Embassy.Warsaw@mfa.ee
warsaw.mfa.ee/pl

Symbole narodowe

Flaga

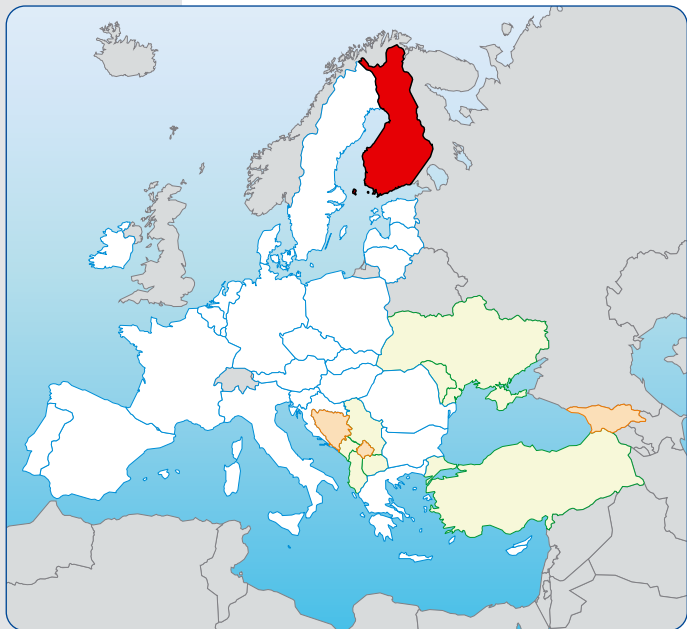
Godło

Hymn

Maamme

Nasz kraju

- Obszar lądowy^{*}: **338 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **5,54 mln**
- Stolica: **Helsinki**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **fiński i szwedzki**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1995**
- Rok przystąpienia do NATO: **kraj kandydujący**
- Całkowity PKB^{*}: **251 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **45 360 euro**
- Święto państwowe: **6 grudnia**
*(rocznica proklamowania
niepodległości, 1917)*

Ustrój polityczny

Finlandia jest republiką. Głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych. Władza ustawodawcza należy do 1-izbowego parlamentu a wykonawcza do prezydenta i rządu.

- Prezydent: **Sauli Niinistö** (od 2012 r.)
- Premier: **Sanna Marin** (od grudnia 2019 r.)

Największe partie to: Socjaldemokratyczna Partia Finlandii, Prawdziwi Finowie, Partia Koalicji Narodowej, Partia Centrum, Liga Zielonych.

Finlandia jest członkiem Unii Nordyckiej.

Podział administracyjny

Finlandia jest podzielona na 20 regionów (mapka na str. 21), regiony są podzielone na 72 podregiony, a te na 342 gminy.

Geografia

Finlandia jest krajem nizinnym, gdzie 10% powierzchni stanowią jeziora, których jest 60 tys.

Linia brzegowa jest silnie rozwinięta z dużą ilością małych wysepek. Wybrzeże o długości 1100 km jest zwykle strome i skaliste. Kraj posiada 30 tys. wysp, największym archipelagiem są Wyspy Alandzkie.

Najwyższym szczytem jest Haltiatunturi (1325 m n.p.m.). Najdłuższa rzeka to Kemi, mająca 483 km. Najwyższy wośpoad to Imatra 18,5 m.

Podział administracyjny Finlandii na regiony

Największym jeziorem jest Saimaa (4400 km²). Lasy stanowią 74% powierzchni całego kraju. Finlandia graniczy z 3 państwami: Norwegią, Rosją i Szwecją.

Gospodarka

Gospodarka Finlandii jest nowoczesna i konkurencyjna. Najważniejszymi gałęziami jest przemysł: telekomunikacyjny, metalowy, maszynowy, drzewny oraz celulozowo-papierniczy. Tradycyjnym i dobrze rozwiniętym działem gospodarki Finlandii jest leśnictwo, rybołówstwo i przetwórstwo ryb.

Kultura

Piękno Finlandii było inspiracją dla licznych artystów, między innymi kompozytora Jana Sibeliusa. Tove Jansson jest natomiast znaną na całym świecie autorką książek dla dzieci o historiach Muminków.

Pałac Prezydencki w Helsinkach

Warto zobaczyć

- Twierdzę Suomenlinna – położoną na wyspach przy wejściu do portu w Helsinkach (na liście UNESCO).
- Rauma – małe portowe miasteczko założone w XV w., którego dumą jest tzw. Stara Rauma, z drewnianą zabudową, wpisana na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO.
- Zamek w Savonlinnie – Olavinlinna to najlepiej zachowany zamek średniowieczny w Europie Północnej.
- Rovaniemi – Stolica Laponii, miejsce zamieszkania św. Mikołaja.

Narodowe potrawy

Pieróg rybny (kalekukko) i inne dania rybne ze śledzi, łososia i ikry miętusa. Mięso renifera, a także karjalanpaisti – danie przygotowywane z paru gatunków duszonych mięs (wołowiny, baranin i cielęciny).

Ambasady

Ambasada RP w Republice Finlandii

Armas Lindgrenin tie 21
00570 Helsinki
tel.: +358 9 618 28 120
fax: +358 9 684 74 77
e-mail: helsinki.amb.info@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/finlandia

Ambasada Republiki Finlandii w Polsce

ul. Chopina 4/8
00-559 Warszawa
tel.: +48 22 598 95 00
fax: +48 22 621 34 42
e-mail: info.VAR@formin.fi
e-mail: sanomat.VAR@formin.fi
www.finland.pl

Symbole narodowe

Flaga

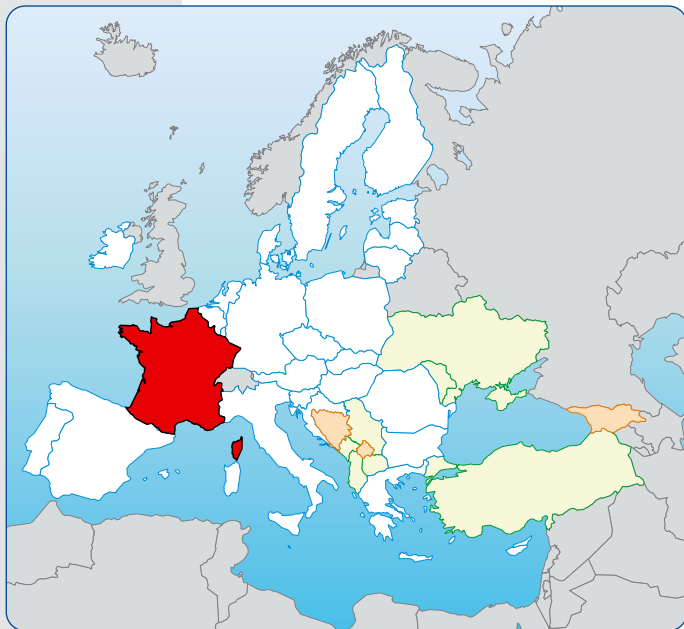
Godło

Hymn

La Marseillaise

Marsylianka

- Obszar lądowy^{*}: **633 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **67,84 mln**
- Stolica: **Paryż**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **francuski**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952**
(państwo założycielskie)
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB^{*}: **2 500 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **36 660 euro**
- Święto państwowe: **14 lipca**
(zdobycie Bastylli, 1789)

Ustrój polityczny

Francja to republika o systemie parlamentarno-prezydencim. Głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych, ma szerokie uprawnienia w zakresie władzy wykonawczej i ustawodawczej. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego parlamentu: Zgromadzenia Narodowego i Senatu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd z premierem na czele.

- Prezydent: Emmanuel Macron (od 2017 r.)
- Premier: Élisabeth Borne (od 2022 r.)

Największe partie polityczne: La République En Marche!, koalicja NUPLES, Zjednoczenie Narodowe Marie le Pen.

Podział administracyjny

Francja podzielona jest na 22 regiony (mapka na str. 23) obejmujące 96 departamentów. W skład Francji wchodzi 5 departamentów zamorskich (Gujana Francuska, Gwadelupa, Majotta, Martynika i Reunion), terytoria zamorskie i wspólnoty zamorskie.

Geografia

Ponad połowę powierzchni Francji zajmują płaskie i pagórkowate niziny o wysokości do 200 m. Najwyższym szczytem jest Mont Blanc (4807 m n.p.m.). Najniższym punktem jest delta Rodanu (2 m p.p.m.). Najdłuższa rzeka to Loara (1020 km).

Podział administracyjny
Francji na regiony

Wieża Eiffla w Paryżu

Największym jeziorem jest Jezioro Genewskie (581 km²). Francja graniczy z 8 państwami: Andorą, Belgią, Hiszpanią, Luksemburgiem, Monako, Niemcami, Szwajcarią i Włochami.

Gospodarka

Kraj wysoko rozwinięty. Główne obszary działalności gospodarczej to produkcja samochodów, przemysł maszynowy, aeronautyczny, technologie informacyjne, przemysł elektroniczny, wyroby chemiczne i farmaceutyczne oraz moda w szerokim tego słowa znaczeniu. Rolnictwo należy do bardzo wydajnych, cechuje je wysoka mechanizacja. Ważną rolę w gospodarce odgrywa turystyka.

Kultura

Z Francji pochodzą najznamienszi pisarze i myśliciele kontynentu europejskiego, między innymi Kartezjusz, Pascal, Rousseau, Wolter, Balzak, Flaubert oraz Camus. Znanymi malarzami francuskimi są: Renoir, Monet, Cézanne oraz Gauguin. Wśród kompozytorów można wymienić Debussiego, Bizeta czy Offenbacha.

Warto zobaczyć

- Paryż – Muzeum w Luwrze – mieści się w wielkim kompleksie budowli pałacowych i należy do najbogatszych na świecie. Spośród licznych arcydzieł sztuki do najbardziej znanych należą: Wenus z Milo i Nike z Samotraki oraz Mona Liza Leonarda da Vinci.
- Awinion – miasto, które w średniowieczu było rezydencją papieży, do dziś zachowało ślady swej dawnej świetności a Pałac papieski, most, mury obronne, kościoły i kapliczki nadają miastu unikatowy charakter (lista UNESCO).
- Carcassonne – największy w Europie średniowieczny

kompleks urbanistyczny.

Narodowe potrawy

Francuska kuchnia, najczęściej kojarzona z żabimi udkami, ślimakami, bagietką, serami i winem, należy do najbardziej podziwianych w Europie. Gotowanie i jedzenie stanowią nieodłączny element francuskiej kultury i stylu życia. Do najpopularniejszych potraw francuskich należą: Foie Gras (wątróbka), Pot au feu (gulasz wołowy), Coq Au vin (kogut w winie), Confit z kaczki, zupa cebulowa i deser – crem brûlée.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Francuskiej

rue de Talleyrand 1
75007 Paris
tel.: +33 143 17 34 01
fax: +33 143 17 34 01
e-mail: paryz.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/francja

Ambasada Republiki Francuskiej w Polsce

ul. Piękna 1
00-477 Warszawa
tel.: +48 22 529 30 00
fax: +48 22 529 30 01
pl.ambafrance.org

Symboly narodowe

Flaga

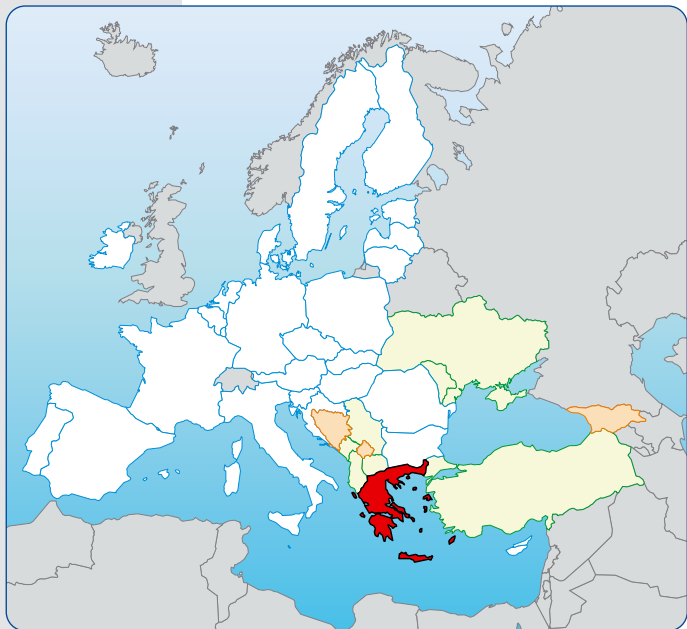
Godło

Hymn

Imnos pros tin Eleftherian

Hymn do wolności

- Obszar lądowy*: **132 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **10,68 mln**
- Stolica: **Ateny**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **grecki**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1981**
- Rok przystąpienia do NATO: **1952**
- Całkowity PKB*: **181 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **17 010 euro**
- Święto państwowe: **25 marca**
(*rocznica wybuchu powstania przeciw władzy tureckiej, 1821*)

Ustrój polityczny

Grecja jest republiką, na czele której stoi prezydent wybierany przez parlament. Władza ustawodawcza należy do 1-izbowego parlamentu (Wuli), wybranego w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą sprawuje rząd z premierem powoływanym przez prezydenta.

- Prezydent: Ekaterini Sakielaropulu (od 2020 r.)
- Premier: Kiriakos Mitsotakis (od 2019 r.)

Największe partie polityczne to: lewicowa Koalicja Radykalnej Lewicy oraz prawicowo-konserwatywna Nowa Demokracja, Ruch na rzecz Zmian.

Podział administracyjny

Grecja dzieli się na 13 regionów (54 nomosy) oraz 1 region autonomiczny – Góra Athos. Mapa na str. 25.

Geografia

Grecja jest krajem leżącym w bardzo aktywnej strefie sejsmicznej, posiadającym silnie rozwiniętą linię brzegową o dł. 15 tys. km z licznymi wyspami. Blisko 80% kraju zajmują góry. Duże wyspy to: Kreta, Wyspy Jońskie, Sporady Południowe i Północne oraz Cyklady.

Najwyższym szczytem jest Olimp (2917 m n.p.m.).

Najdłuższą rzeką jest Aliakmon (297 km).

Grecja graniczy z 4 państwami: Albanią, Bułgarią, Macedonią i Turcją.

Podział administracyjny Grecji na regiony

Gospodarka

Ponad połowa greckiego przemysłu jest skoncentrowana w aglomeracji ateńskiej. Najważniejsze sektory gospodarki to przemysł wydobywczy, budownictwo, rolnictwo, turystyka i żegluga.

Kultura

Grecja odegrała ważną rolę w kształtowaniu kultury europejskiej. Kraj ten jest dumny ze swoich starożytnych korzeni i znanych z tego okresu postaci, takich jak: Homer, Sofokles, Eurypides, Demokryt, Platon czy Arystoteles. Najstynniejsi współcześni Grecy to reżyser Kostas Gavras, zdobywca Nagrody Nobla Odysseus Elitis oraz kompozytor Mikis Theodorakis.

Warto zobaczyć

- Ateny – stolicę Grecji, gdzie zachowały się unikatowe zabytki kultury starożytnej: Akropol z potężnymi ruinami Partenonu, Erechtejonu i Świątynią Nike (lista UNESCO).
- Meteory – wiszące klasztory wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Narodowe potrawy

Dolmadakia – gołąbki w liściach winorośli, tiropitakia – gorące rogaliki ze sławnym greckim serem feta, musaka – zapiekanka z jagnięciny i bakłażana, stifado – gulasz, tztziki – sos, souvlákia – szaszłyki z marynowanej jagnięciny i wazyw oraz safatka wiejska z serem feta.

Akropol w Atenach

Ambasady

Ambasada RP w Republice Greckiej

Ateny, Chryssanthemon 22
 154 52 Paleo Psychiko
 tel.: +30 210 679 77 00
 fax: +30 210 679 77 11
 e-mail: ateny.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/grecja

Ambasada Republiki Greckiej w Polsce

ul. Górnośląska 35
 00-432 Warszawa
 tel.: +48 22 622 94 60, +48 22 622 94 61
 fax: +48 22 622 94 64
 e-mail: gremb.war@mfa.gr
www.mfa.gr/missionsabroad/en/poland-en

Symbole narodowe

Flaga

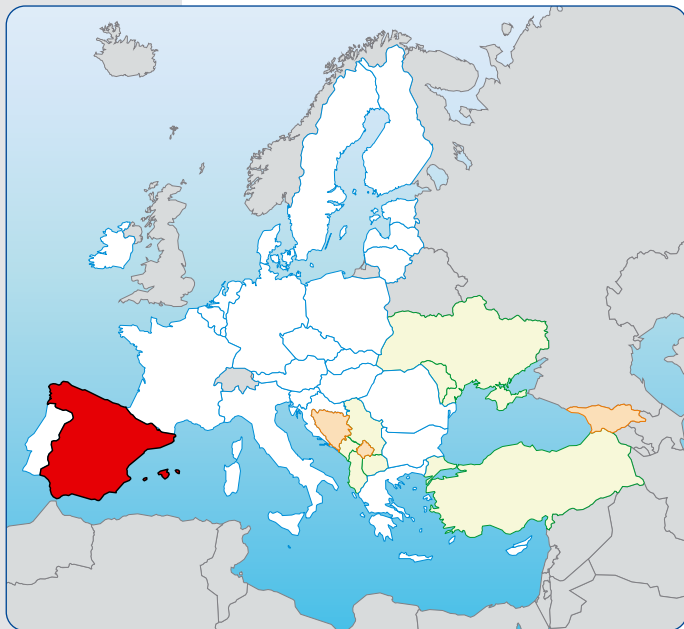
Godło

Hymn

Marcha Real

Marsz Królewski

- Obszar lądowy*: **505 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **47,43 mln**
- Stolica: **Madryt**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy: **hiszpański**
oraz regionalnie: kataloński, galisyjski
i baskijski
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1986**
- Rok przystąpienia do NATO: **1982**
- Całkowity PKB*: **1 206 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **25 500 euro**
- Święto państwowe: **12 października**
(rocznica odkrycia Ameryki
przez Kolumba, 1492)

Ustrój polityczny

Hiszpania jest dziedziczną monarchią parlamentarną. Obowiązuje konstytucja z 1978.

Głową państwa jest król, symbol jedności i trwałości państwa. Osoba króla jest nietykalna, nie ponosi jakiegokolwiek odpowiedzialności. Król powołuje premiera, członków rządu, jest naczelnym dowódcą sił zbrojnych, rozwiązuje parlament, sankcjonuje ustawy, korzysta z prawa łaski.

Władzę ustawodawczą sprawuje 2-izbowy parlament – Kortezy Generalne, złożony z Kongresu Deputowanych i Senatu. Senat jest izbą reprezentacji terytorialnej. Władza wykonawcza należy do rządu. Premiera powołuje król za zgodą Kongresu Deputowanych. Rząd musi mieć zaufanie Kongresu.

- Król: Filip VI Burbon (od 2014 r.)
- Premier: Pedro Sánchez Pérez-Castejón (od 2018 r.)

Największe partie to: Partia Ludowa (PP), Hiszpańska Socjalistyczna Partia Robotnicza (PSOE), Unidas Podemos, Vox, a także Obywatele – Partia Obywatelska.

Podział administracyjny

Podział administracyjny: 17 regionów autonomicznych, 2 miasta wydzielone (Ceuta, Melilla).

Mapka na str. 27.

Podział administracyjny Hiszpanii na regiony

Pałac Królewski w Madrycie

Geografia

Hiszpania zajmuje ok. 85% powierzchni Półwyspu Iberyjskiego. Do jej terytorium należą również: Baleary, Wyspy Kanaryjskie oraz miasta Ceuta i miasto Melilla w Afryce Północnej. Jest krajem wyżynno-górskim. Lasy zajmują 30% powierzchni kraju.

Najwyższym szczytem jest Mulhacén (3478 m n.p.m.).

Najdłuższą rzeką jest Ebro (910 km).

Hiszpania graniczy z 5 państwami: Andorą, Gibraltarem (należącym do Wielkiej Brytanii), Francją, Marokiem i Portugalią.

Gospodarka

Hiszpanię charakteryzują duże dysproporcje regionalne w rozwoju gospodarczym, najwyższy poziom osiągnęły regiony: Madryt i Katalonia. W gospodarce Hiszpanii bardzo dużą rolę odgrywa obcy kapitał, który doprowadził do szybkiego uprzemysłowienia Hiszpanii oraz rozbudowy bardzo nowoczesnej infrastruktury turystycznej. Największą rolę odgrywa przemysł maszynowy, środków transportu, chemiczny oraz spożywczy. Hiszpania specjalizuje się w produkcji roślinnej: posiada liczne plantacje gajów oliwnych, winnic oraz sadów owocowych.

Kultura

Hiszpania dumna jest z wielu słynnych artystów od Velázquez z XVII w., poprzez Goyę z XVIII i XIX w., aż po Picassa, Dalego i Miró w XX w. Hiszpańska muzyka i taniec flamenco są podziwiane na całym świecie, a powieść „Don Kichot” Cervantesa stanowi podwaliny literatury europejskiej. Hiszpańscy reżyserzy filmowi, np. Pedro Almodóvar i Luis Buñuel zdobyli wiele nagród na międzynarodowych festiwalach.

Warto zobaczyć

- Alhambra w Granadzie – uważana jest za jeden z najpiękniejszych przykładów budownictwa arabskiego w Europie, wpisana na listę UNESCO.
- Barcelona – bogata w zabytki z różnych epok, warto zobaczyć: gotycką dzielnicę, niezwykle kościół Sagrada Família, secesyjne kamienice zaprojektowane przez Gaudiego.

Narodowe potrawy

Słynne specjalności kuchni hiszpańskiej to paella (którą robi się z ryżu, kurczaka, owoców morza i warzyw), tortilla (omlet z ziemniakami), gazpacho – chłodnik pomidorowy, tapas – wszelkiego rodzaju zakąski.

Ambasady

Ambasada RP w Królestwie Hiszpanii

Calle Guisando 23 bis
28035 Madrid
tel.: +34 913 73 66 05
fax: +34 913 736 624
e-mail: madryt.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/hiszpania

Ambasada Królestwa Hiszpanii w Polsce

ul. Myśliwiecka 4
00-459 Warszawa
tel.: +48 22 583 40 00
fax: +48 22 622 54 08
e-mail: emb.varsovia.info@maec.es
www.exteriores.gov.es/Embajadas/VARSOVIA/pl

Symbole narodowe

Flaga

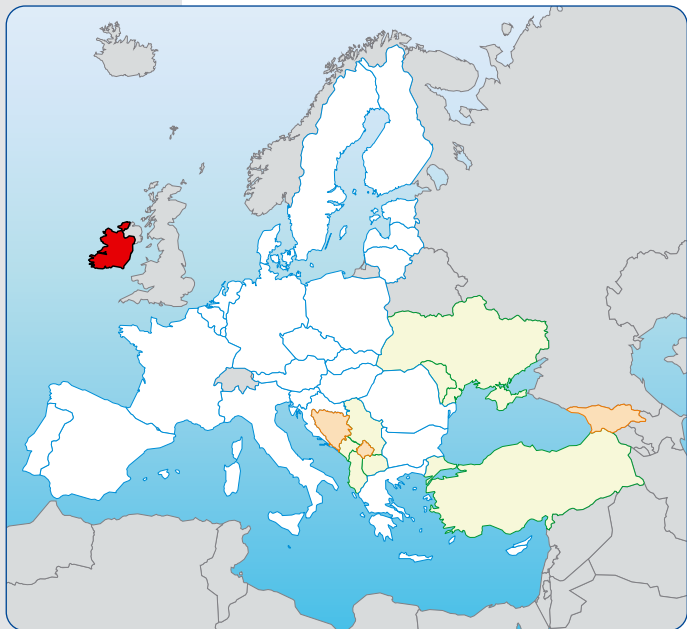

Godło

Hymn

Amhrán na bhFiann
Pieśń żołnierza

- Obszar lądowy*: **70 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **5,06 mln**
- Stolica: **Dublin**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **irlandzki, angielski**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1973**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **426 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **84 940 euro**
- Święto państwowe: **17 marca**
(Dzień św. Patryka)

Ustrój polityczny

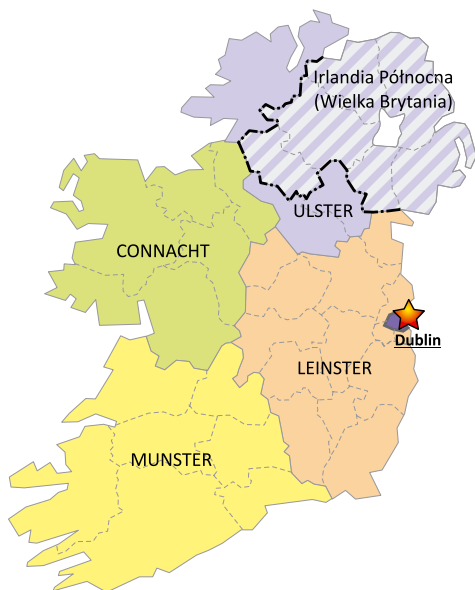
Irlandia jest republiką. Głową państwa jest prezydent wybierany w głosowaniu powszechnym i bezpośrednim. Uprawnienia prezydenta są ograniczone. Na wniosek izby niższej parlamentu prezydent powołuje premiera, a z kolei na wniosek premiera rozwiązuje parlament. Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu (Oireachtas), złożonego z Izby niższej, tj. Izby Deputowanych i Senatu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd, na którego czele stoi premier, mający szerokie kompetencje. Stosunki między parlamentem a rządem są uregulowane wg zasad systemu parlamentarno-gabinetowego. Rząd jest odpowiedzialny politycznie przed Izłą niższą parlamentu.

- Prezydent: Michael Daniel Higgins (od 2011 r.)
- Premier: Micheál Martin (od 2020 r.)

Największe partie polityczne: Fine Gael, Fianna Fail, Sinn Féin, Partia Pracy.

Podział administracyjny

Wyspa Irlandia dzieli się na 4 prowincje, te z kolei dzielą się na 29 hrabstw (mapka na str. 29). Prowincję Ulster tworzy 9 hrabstw, z czego 6 hrabstw należy do Irlandii Północnej, należącej do Wielkiej Brytanii.

Podział administracyjny Irlandii
na 4 prowincje

Geografia

Irlandia to wyspa, której środkową część stanowią bagna i torfowiska.

Najwyższy szczyt – Corrán Tuathail (1041 m).

Linia brzegowa jest dobrze rozwinięta, wybrzeża zachodnie są strome i skaliste, wschodnie – niższe i mało urozmaicone.

Najdłuższą rzeką jest Sionna (259 km).

Największym jeziorem jest Loch Coirib (176 km²).

Irlandia graniczy z Wielką Brytanią.

Gospodarka

Rozwinięty przemysł elektroniczny (m.in. produkcja komputerów), metalowy, maszynowy, informatyczny, spożywczy (m.in. młeczarski, mięsny, piwowarski, wyrób whisky) i włókienniczy.

Użytki rolne zajmują 62% pow. kraju, w tym łąki i pastwiska 56%. Rozwinięta jest hodowla bydła, owiec, trzody chlewnej i drobiu. Irlandia osiąga wysoką produkcję mleka krowiego – 2 miejsce w świecie po Nowej Zelandii.

Kultura

Irlandia, często nazywana jest ziemią uczonych i świętych, pochodzą stąd znakomici pisarze anglojęzyczni, tacy jak James Joyce, Samuel Beckett, Oskar Wilde i George Bernard Shaw.

Życie nocne na jednej z uliczek Dublinia

Warto zobaczyć

- Rock of Cashel – to zespół średniowiecznych zabudowań o charakterze sakralno-obronnym. Jest to jedna z najczęściej odwiedzanych przez turystów atrakcji Irlandii.
- Grobowce Newgrange – zespół neolitycznych budowli z grobowcem korytarzowym, starszym niż egipskie piramidy. Wpisane na listę UNESCO.

Narodowe potrawy

Wśród specjalów narodowych Irlandii dominują gulasze (z jagnięciny i baraniny) podawane z kluseczkami robionymi z łożu, dania mięsne (głównie z wołowiny) oraz ziemniaki przygotowywane na wiele sposobów.

Ambasady

Ambasada RP w Irlandii

5 Ailesbury Road
D04 W221, Dublin 4
tel.: +3531 283 08 55
fax: +3531 269 83 09
e-mail: dublin@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/irlandia

Ambasada Irlandii w Polsce

ul. Mysia 5
00-496 Warszawa
tel.: +48 22 564 22 00
www.dfa.ie/pl/ambasada-irlandii/polska

Symbolle narodowe

Flaga

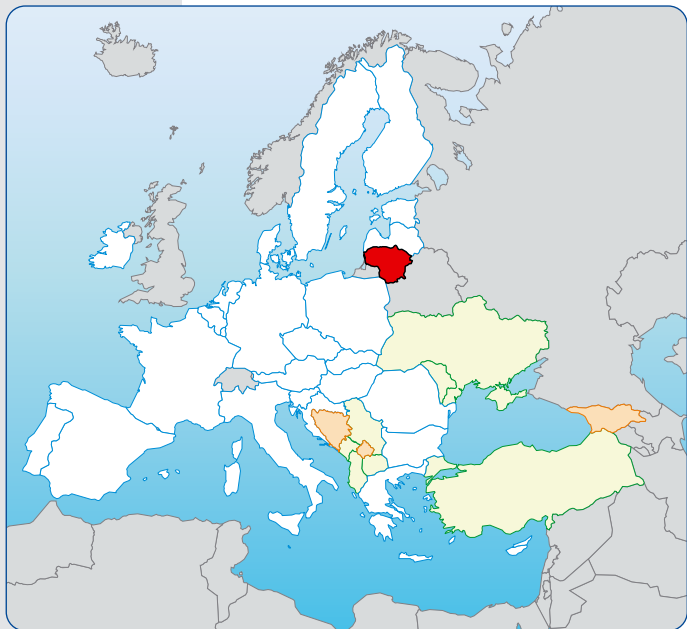
Godło

Hymn

Tautiška Giesmė

Pieśń narodowa

- Obszar lądowy*: **65 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **2,80 mln**
- Stolica: **Wilno**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **litewski**
- Waluta: **euro (od 2015 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB*: **56 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **20 000 euro**
- Święto państwowe: **16 luty**
(*Dzień Odrodzenia Państwa Litewskiego*)

Ustrój polityczny

Zgodnie z konstytucją z 1992 Litwa jest republiką, na czele której stoi prezydent, wybierany na 5-letnią kadencję w wyborach powszechnych i bezpośrednich. Władzę ustawodawczą sprawuje 1-izbowy parlament – Sejm, wyłaniany w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą sprawuje rząd (Rada Ministrów) z premierem na czele. Prezydent mianuje i odwołuje premiera za zgodą sejmu, a ministrów – na wniosek premiera. Program rządu musi uzyskać aprobatę sejmu. Rząd jest politycznie odpowiedzialny przed sejmem.

- Prezydent: **Gitanas Nausėda** (od 2019 r.)
- Premier: **Ingrida Šimonytė** (od 2020 r.)

Największe partie polityczne: Litewski Związek Rolników i Zielonych, Litewska Partia Socjaldemokratyczna, Związek Ojczyzny-Litewscy Chryścijańscy Demokraci, Partia Pracy, Partia Wolności.

Podział administracyjny

Litwa dzieli się na 10 okręgów. Mapa na str. 31.

Geografia

Litwa jest krajem nizinnym, średnia wysokość wynosi 99 m. Najwyższym wzniesieniem jest Józefowa Góra, 294 m n.p.m.

Gęsta sieć rzek, na 1 km² przypada 0,4 km rzeki. Najdłuższą jest Niemen (długość w granicach Litwy – 469 km).

Podział administracyjny Litwy na 10 okręgów

Występuje ponad 4000 jezior, największe to Jezioro Dryświaty 44,79 km².

Litwa graniczy z 4 państwami: Białorusią, Łotwą, Polską i Rosją.

Gospodarka

Główne gałęzie przemysłu przetwórczego to przemysł: spożywczy, lekki (wełkienniczy i dziewiarski), metalowy, maszynowy i elektrotechniczny, materiałów budowlanych, chemiczny oraz drzewny. Rozwinięte jest rzemiosło (wyroby z bursztynu i ceramiki).

Kultura

Kultura Litwy jest bardzo zbliżona do kultury polskiej. Jednak Litwa była bardziej podatna na wpływy rosyjskie, toteż wytworzyła pewne znamienne cechy charakterystyczne dla swojego folkloru oraz tradycyjnych świąt. Mikołajus Čiurlionis to znany artysta i kompozytor.

Warto zobaczyć

- Wilno – miasto położone nad Wilią i Neris. Tutejsza starówka wpisana jest na listę UNESCO. Założony w 1579 r. Uniwersytet Wileński to kompleks budynków w stylu renesansowym, którego niezliczone dziedzińce wewnętrzne sprawiają, że tworzy miasto w mieście.
- Troki – zamek z XIV wieku na wyspie nieopodal Wilna, otoczony ze wszystkich stron wodami jeziora Galve.

Narodowe potrawy

Cepellin – najbardziej znana litewska potrawa, rodzaj „pyz” lepionych z ziemniaków i nadziewanych farszem z mięsa, twarogu lub grzybów. Kugielis (zapiekanek kartoflany), szwilkaj (kartoflane pączki), kartoflane kielbaski, które nazywane są wiedzienie i chłodnik. Chleb z żytniej

Katedra św. Stanisława w Wilnie

mąki (z kminkiem, miodem, trawami, roźdzynkami itd.). Kilka rodzajów sera, począwszy od tradycyjnych twardych serów do owocowych (jabłkowych) albo wędzonych.

Ambasady

Ambasada RP na Litwie

Šv. Jono 3
 LT-01123 Wilno
 tel.: +37 05 2194 700
 fax: +37 05 2194 747
 e-mail: vilnius.embassy@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/litwa

Ambasada Republiki Litewskiej w Polsce

Al. Ujazdowskie 14
 00-478 Warszawa
 tel.: +48 22 625 33 68, +48 22 6359794
 fax: +48 22 625 34 40
 e-mail: amb.pl@urm.lt
<https://pl.mfa.lt/pl/pl>

Symbole narodowe

Flaga

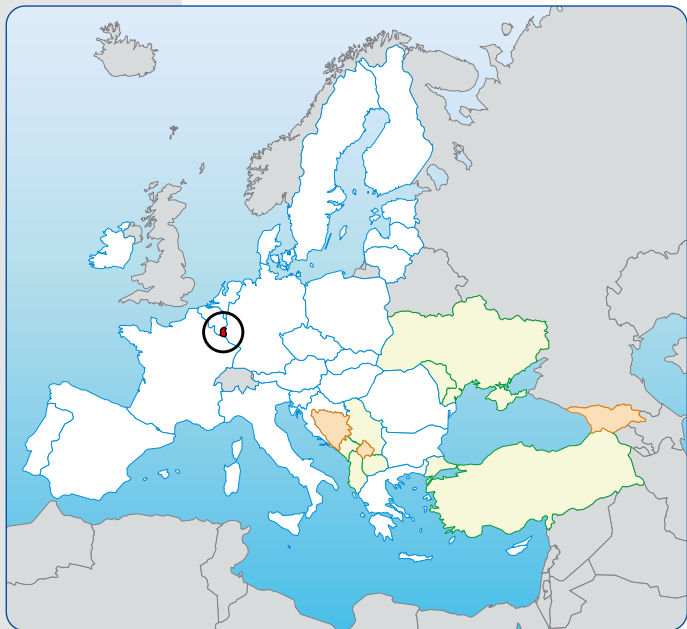

Godło

Hymn

Ons Hémecht
Nasza ojczyzna

- Obszar lądowy^{*}: **2,6 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **0,64 mln**
- Stolica: **Luksemburg**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy: **francuski, niemiecki, luksemburski (od 1985 r.)**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952 (państwo założycielskie)**
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB^{*}: **72 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **112 970 euro**
- Święto państwowe: **23 czerwca (Święto Narodowe)**

Ustrój polityczny

Wielkie Księstwo Luksemburga jest dziedziczną monarchią konstytucyjną, z obowiązującą konstytucją z 1868 (wielokrotnie modyfikowaną). Głową państwa jest Wielki Książę, który desygnuje premiera. Rząd odpowiada politycznie przed 1-izbowym parlamentem – Izbą Deputowanych. Prawo inicjatywy ustawodawczej ma Wielki Książę (faktycznie rząd) i parlament. Niewielkie uprawnienia legislacyjne ma także pełniący funkcję doradcy Wielkiego Księcia Rada Państwa. Składa się z 21 członków wybieranych dożywotnio przez monarchę. Konsultuje ona z gabinetem wszelkie projekty ustaw i ma prawo weta.

- Wielki Książę: Henryk (od 2000 r.)
- Premier: Xavier Bettel (od 2013 r.)

Największe partie to: Luksemburska Socjalistyczna Partia Robotnicza (POSL), Partia Demokratyczna (PD) i Chrześcijańsko-Społeczna Partia Ludowa.

Podział administracyjny

Luksemburg dzieli się na 3 dystrykty. Mapa na str. 33.

Geografia

Luksemburg to niewielki kraj o powierzchni wyżynnej. Najwyższy punkt to Kneiff 560 m n.p.m. Najniższy punkt to rzeka Mozela 133 m.

Podział administracyjny Luksemburga na 3 dystrykty

Ratusz miasta Luksemburg

Luksemburg graniczy z 3 państwami: Belgią, Francją i Niemcami.

Gospodarka

Kraj wysoko rozwinięty, o dominującej roli usług, które tworzą aż 80% PKB (ważny zwłaszcza sektor finansowy). Dużą rolę odgrywa turystyka. Przemysł hutniczy (produkcja stali), oraz spożywczy (głównie piwowarski i produkcja win). Około 60% energii elektrycznej dostarczają hydroelektrownie.

Warto zobaczyć

- Luksemburg – malowniczo położona stolica księstwa, gdzie znajdują się Pałac Wielkiego Księcia, forteca z katedrami, katedra Notre-Dame z grobami władców księstwa oraz siedziby instytucji europejskich.

Narodowe potrawy

Do popularnych dań w Luksemburgu należą między innymi solona wieprzowina podawana z fasolą (judd mat gardeböhn'en) oraz wędzona szynka ardeńska z marynowaną cebulą (jambon d'Ardennes), a także potrawka z zająca.

Ambasady

Ambasada RP w Wielkim Księstwie Luksemburga

24 Rue Guillaume Schneider

L-2522 Luxembourg

tel.: +352 260032

fax: +352 26 68 75 74

e-mail: luksemburg.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/luksemburg

Ambasada Wielkiego Księstwa Luksemburga w Polsce

ul. Słoneczna 15

00-789 Warszawa

tel.: +48 22 507 86 50

fax: +48 22 507 86 61

e-mail: varsovie.amb@mae.etat.lu

<https://varsovie.mae.lu/en>

Symbole narodowe

Flaga

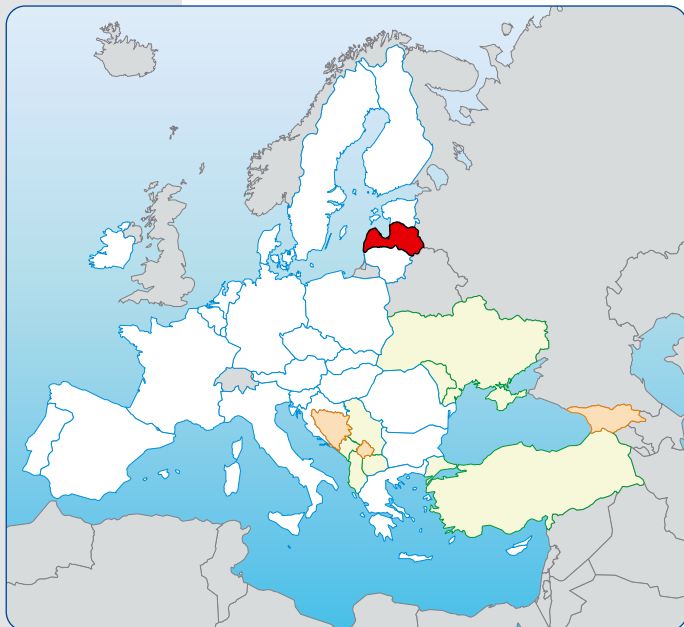

Godło

Hymn

Dievs, Sveti Latviju
Boże, błogosław Łotwę

- Obszar lądowy*: **65 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **1,87 mln**
- Stolica: **Ryga**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **łotewski**
- Waluta: **euro (od 2014 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB*: **33 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **17 830 euro**
- Święto państwowe: **18 listopada**
(*rocznica proklamowania
niepodległości*)

Ustrój polityczny

Łotwa jest republiką. Obowiązuje konstytucja z 1922, z późniejszymi zmianami. Głową państwa jest prezydent, wybierany przez sejm na 4-letnią kadencję. Władza ustawodawcza należy do 1-izbowego parlamentu, Sejmu (Saeima), wyłanianego w wyborach powszechnych, bezpośrednich. Władzę wykonawczą sprawuje rząd. Prezydent wyznacza premiera, który z kolei wybiera ministrów. Premier i ministrowie ponoszą odpowiedzialność polityczną przed Sejmem.

• Prezydent: Egils Levits (2019 r.)

• Premier: Arturs Krišjānis Kariņš (od 2019 r.)

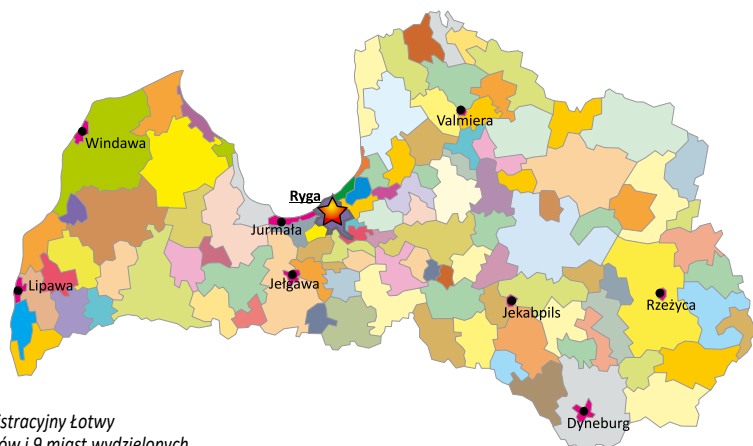
Największe partie polityczne: Zgoda, Jedność, Związek Zielonych i Rolników, Nowa Partia Konserwatywna, Dla Rozwoju/Za!, Do Kogo Należy Państwo (KPV LV)

Podział administracyjny

Od 1 lipca 2009 r., w wyniku reformy administracyjnej, Łotwa podzielona jest na 109 powiatów i 9 miast wydzielonych. Mapa na str. 35.

Geografia

Łotwa to kraj nizinny, lasy zajmują 47% powierzchni. Najwyższym szczytem jest Widzeme (311 m n.p.m.). Najdłuższa rzeka to Dźwina (367 km na terytorium Łotwy).

Podział administracyjny Łotwy
na 109 powiatów i 9 miast wydzielonych

Na terenie Łotwy jest około 3000 jezior, które zajmują 1/6 powierzchni kraju, największe to Łubań (90 km²). Łotwa leży nad Morzem Bałtyckim i graniczy z 4 państwami: Białorusią, Estonią, Litwą i Rosją.

Gospodarka

Ponad 70% PKB pochodzi z dobrze rozwiniętych usług. Coraz większe znaczenie odgrywa sektor IT, telekomunikacyjny, jak również przemysł środków transportu i elektrotechniczny.

Kultura

Znani Łotysze to m.in. malarz ekspresjonista Mark Rothko oraz współczesny kompozytor Pēteris Vasks.

Warto zobaczyć

- Rygę – Stare miasto (na liście UNESCO) z Katedrą Domską, Kościołem św. Piotra, Kościołem św. Jana, Kościołem św. Jakuba, zespołem budynków mieszkalnych „Trzech Braci” i Zamkiem Ryskim. Na Placu Ratuszowym odrestaurowany jest Dom Czarnogłowych oraz Ratusz.
- Kuldīga – jedynie miasto na Łotwie, w którym zachowała się jednolita zabudowa drewniana z XVIII–XIX w. Dla miasta charakterystyczne są wąskie uliczki i domy pokryte czerwoną dachówką.

Narodowe potrawy

Kuchnia łotewska jest mało urozmaicona, opiera się głównie na rybach i potrawach mącznych, które są bardzo sycące. Specjalnością kuchni łotewskiej są speka pirādziņi (zapiekanka z boczkiem) oraz zupa z chleba kukurydzianego i śmietany (maizes zupa).

Starówka Rygi

Ambasady

Ambasada RP w Republice Łotewskiej

Mednieku iela 6b
LV 1010 Ryga
tel.: +371 6 703 15 00
fax: +371 9 703 15 49
e-mail: ryga.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/lotwa

Ambasada Republiki Łotewskiej w Polsce

ul. Królowej Aldony 19
03-928 Warszawa
tel.: +48 22 617 11 05
fax: +48 22 617 11 06
e-mail: embassy.poland@mfa.gov.lv
www.mfa.gov.lv/pl/

Symbole narodowe

Flaga

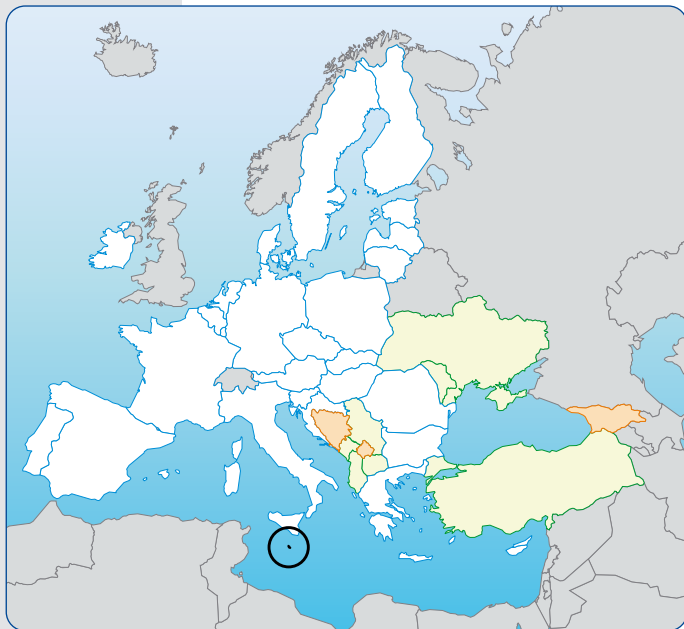
Godło

Hymn

L-Innu Malti

Hymn Malty

- Obszar lądowy*: **0,4 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **0,52 mln**
- Stolica: **Valetta**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **maltański, angielski**
- Waluta: **euro (od 2008 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **15 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **28 310 euro**
- Święto państwowe: **21 września**
(rocznica odzyskania niepodległości 1964), 13 grudnia
(rocznica proklamowania republiki, 1974)

Ustrój polityczny

Malta jest republiką, zgodnie z konstytucją z 1974. Głową państwa jest prezydent, wybierany przez parlament. Władza ustawodawcza należy do Izby Reprezentantów (parlamentu), której członkowie wybierani są w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą sprawuje rząd z premierem (mianowanym przez prezydenta).

- Prezydent: George William Vella (od 2019 r.)
- Premier: Robert Abela (od 2020 r.)

Największe partie to: Partia Narodowa i Partia Pracy.

Podział administracyjny

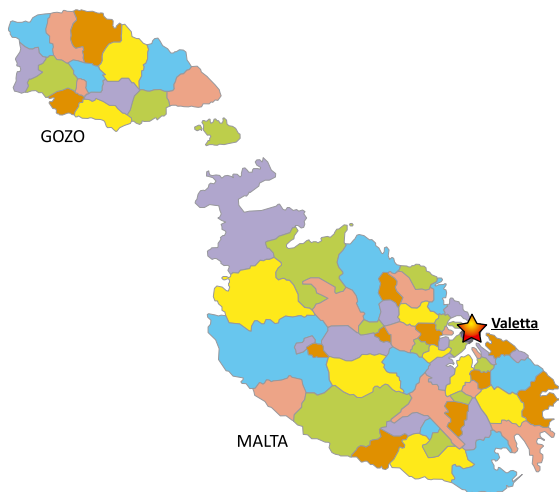
Malta podzielona jest na 68 samorządów (54 na wyspie Malta, 14 na wyspie Gozo).

Mapka z podziałem na str. 37.

Geografia

Malta to grupa siedmiu wysp na Morzu Śródziemnym. Tylko trzy największe z nich, Malta, Gozo i Comino to wyspy zamieszkałe. Powierzchnia wysp jest nizinna z licznymi wapiennymi wzniesieniami, wybrzeże jest klifowe. Najwyższym szczytem jest Dingli (257 m n.p.m.).

Rzeki są krótkie, głównie okresowe. Malta posiada duże zasoby wód podziemnych.

Podział administracyjny Malty
na 68 samorządów

Gospodarka

Turystyka ma dla Malty ogromne znaczenie, ale również ważny jest sektor usług portowych.

Kultura

Malta to mieszanka kultury Włoch, Anglii, Francji i arabskiej Afryki. Symbolem Malty jest czerwony ośmiokątny krzyż, oznaczający osiem boskich błogostawieństw.

Czerwony krzyż to pozostałość po prawie 300-letniej obecności zakonu rycerzy św. Jana, nazywanych od siedziby Kawalerami Maltańskimi.

Warto zobaczyć

- Vallettę – miasto rycerzy Zakonu Św. Jana, nazywane arcydziełem renesansu. Znajdują się tu fort św. Elma, Konkatedra św. Jana, Pałac Wielkich Mistrzów, Teatr Manoela – trzeci najstarszy teatr Europy. Valletta wpisana jest na listę UNESCO, jako jeden z najbardziej skoncentrowanych zespołów zabytkowych na świecie.
- Wyspę Gozo – z megalitycznymi świątyniami Tarxien Temples zbudowanymi między 3600 a 2500 r. p.n.e., to najstarsze odkryte na ziemi wolnostojące świątynie (lista UNESCO).

Narodowe potrawy

Potrawy maltańskie należą do kuchni śródziemnomorskiej. Bliskość Włoch spowodowała rozpowszechnienie na Malcie potraw z makaronu, po Brytyjczykach zostały steki, szarlotka i smażona ryba z frytkami. Specjalnością miejscowej kuchni są dania faszerowane, a potrawą narodową jest Stuffat Tal-Fenek (duszony królik).

Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Valletcie

Ambasady

Ambasada RP w Republice Malty

brak adresu
tel.: +356 99 724 852
e-mail: valletta.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/malta

Ambasada Republiki Malty w Polsce

ul. Wiśniowa 40/4
02-520 Warszawa
tel.: +48 22 646 46 39
fax: +48 22 646 46 85
e-mail: maltaembassy.warsaw@gov.mt
www.foreign.gov.mt/default.aspx?MDIS=4118

Symbole narodowe

Flaga

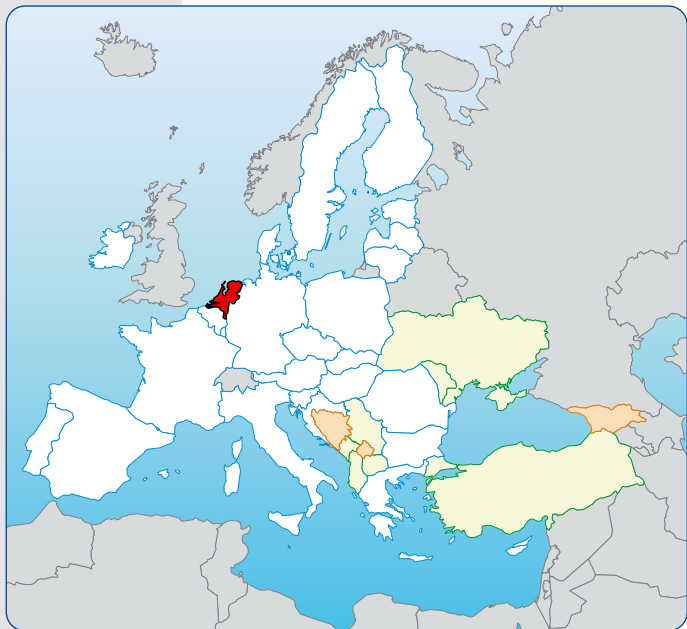

Godło

Hymn

Wilhelmus van Nassouwe
Wilhelm z Nassau

- Obszar lądowy*: **41 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **17,59 mln**
- Stolica: **Amsterdam**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy: **niderlandzki**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952**
(państwo założycielskie)
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB*: **856 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **48 840 euro**
- Święto państwowe: **30 kwietnia**
(oficjalne obchody urodzin królowej Juliany, 1909 i wstąpienie na tron królowej Beatrix, 1980)

Ustrój polityczny

Niderlandy są monarchią konstytucyjną, ustanowioną na mocy konstytucji z 1814. Podstawy prawne ustroju określa konstytucja z 1987. Głową państwa jest dziedziczna monarcha – symbol jedności i tradycji narodowej, mający też uprawnienia w zakresie władzy ustawodawczej i wykonawczej. Jego akty wymagają kontrasygnaty właściwych ministrów, którzy ponoszą za nie polityczną odpowiedzialność. Władza ustawodawcza należy do 2-izbowych Stanów Generalnych: Izba Pierwsza (wyższa) oraz Izba Druga (niższa). Władzę wykonawczą sprawuje rząd, którego członków powołuje i odwołuje monarcha.

- Król: **Wilihelm Aleksander (od 2013 r.)**
  - Premier: **Mark Rutte (podał swój rząd do dymisji w styczniu 2021, w marcu 2021 odbędą się wybory)**
- Największe partie to: **Apel Chrześcijańsko-Demokratyczny, Partia Pracy, Partia Ludowa na rzecz Wolności i Demokracji, Partia Socjalistyczna, Partia Wolności, Demokraci 66 oraz GroenLinks.**

Podział administracyjny

Niderlandy składają się z 12 prowincji i 458 gmin.
Mapka na str. 39.

Podział administracyjny Niderlandów na 12 prowincji oraz 3 gminy specjalne

Westerkerk (Kościół Zachodni) w Amsterdamzie.

Geografia

Niderlandy są krajem nizinnym, 25% kraju to depresja. Linia brzegowa wynosi 750 km z wyspami 1000 km. Posiadają liczne przybrzeżne piaszczyste wyspy, największe: Walcheren, Noord-Beveland, Zuid-Beveland (W. Zeelandzkie) i Texel. Do morza Północnego ujście mają rzeki: Ren, Moza i Skalda. Niderlandy graniczą z 2 państwami: Belgią i Niemcami.

Gospodarka

Najważniejsze gałęzie przemysłu to produkcja sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przemysł maszynowy, rafinerijny (największy w świecie kompleks rafinerii ropy naftowej w zespole portowym Rotterdamu), przetwórstwo żywności oraz uprawa kwiatów (Holandia jest największym na świecie eksporterem cebulek kwiatowych). Port w Rotterdamie jest największym portem przeladunkowym świata.

Kultura

Na przestrzeni stuleci malarze niderlandzcy cieszyli się wielką sławą. Wiek XVII był wiekiem mistrzów flamandzkich, najbardziej znanym jest Rembrandt van Rijn. W XIX i XX w. swoimi pracami wstawił się Vincent van Gogh oraz Piet Mondriaan.

Warto zobaczyć

- Amsterdam – miasto malowniczych kanałów, Pałacu Królewskiego oraz muzeum Van Goga.
- Madurodam – słynne na cały świat haskie miniaturowe

miasteczko to miejsce, gdzie można zobaczyć wszystkie atrakcje Niderlandów.

Narodowe potrawy

Specjalności kuchni niderlandzkiej to surowy śledź, wędzony węgorz, makrela w bułce, zupa z zielonego grochu, ciasteczka z cynamonem oraz słynne niderlandzkie sery, jak Edammer czy Gouda.

Ambasady

Ambasada RP w Królestwie Niderlandów

Alexanderstraat 25
2514 JM Haga
tel.: +31 70 79 90 100
fax: +31 70 79 90 147
e-mail: haga.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/holandia

Ambasada Królestwa Niderlandów w Polsce

ul. Kawalerii 10
00-468 Warszawa
tel.: +48 22 559 12 00
fax: +48 22 840 26 38
e-mail: war@minbuza.nl
www.netherlandsandyou.nl/your-country-and-the-netherlands/poland/

Symbol narodowe

Flaga

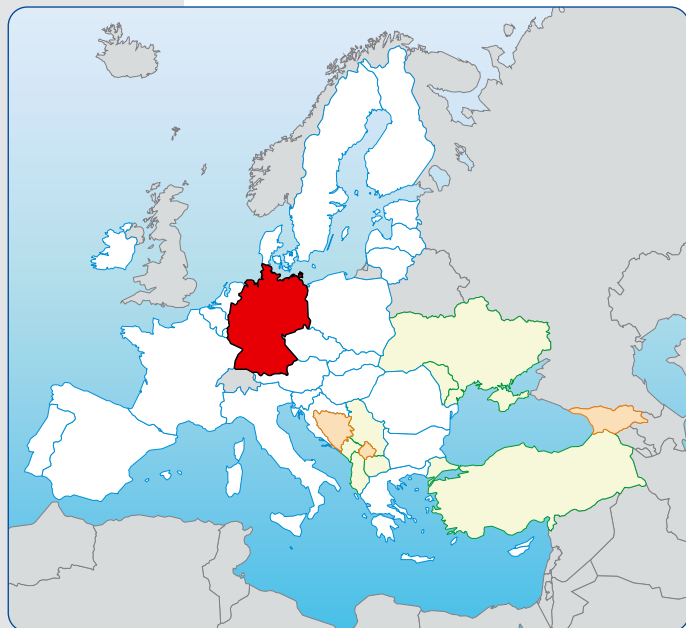

Godło

Hymn

Das Lied der Deutschen
Pieśń Niemców

- Obszar lądowy*: **357 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **83,23 mln**
- Stolica: **Berlin**
- Ustrój polityczny: **republika federalna**
- Język urzędowy: **niemiecki**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952**
(państwo założycielskie)
- Rok przystąpienia do NATO: **1955**
- Całkowity PKB*: **3 601 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **42 290 euro**
- Święto państwowe: **3 października**
(*Dzień Jedności Niemiec, 1990*)

Ustrój polityczny

Niemcy są republiką związkową o systemie parlamentarno-gabinetowym, złożoną z 16 krajów związkowych (landów). Konstytucja pochodzi z 1949 i była wielokrotnie nowelizowana. Głową państwa jest prezydent federalny, wybierany przez Zgromadzenie Federalne (Bundesversammlung), które składa się z posłów do parlamentu (Bundestag) i z takiej samej liczby członków wybieranych przez parlamenty krajowe. Prezydent ma niewielkie kompetencje i nie ponosi też odpowiedzialności politycznej. Władzę ustawodawczą posiada 2-izbowy parlament: Izba Niższa (Bundestag) i Rada Federalna (Bundesrat). Władzę wykonawczą sprawuje kanclerz federalny (Bundeskanzler) i kierowany przez niego rząd. Kanclerza wybiera Bundestag.

- Prezydent: Frank-Walter Steinmeier (od 2017 r.)
  - Kanclerz: Olaf Scholz (od 2021 r.)
- Największe partie to: Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna (CDU), Unia Chrześcijańsko-Społeczna (CSU), Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (SPD), Wolna Partia Demokratyczna (FDP), Alternatywa dla Niemiec (AfD), die Linke i Sojusz 90/Zieloni.

Podział administracyjny

Niemcy podzielone są na 16 krajów związkowych (landów) w tym 3 miasta-landy. Mapa na str. 41.

Podział administracyjny Niemiec na 16 krajów związkowych

Brama Brandenburska w Berlinie

Geografia

Niemcy posiadają bogate ukształtowanie powierzchni od Niziny Niemieckiej na północy kraju, przez Średniogórze Niemieckie i strefę alpejską na południu.

Najwyższym szczytem jest Zugspitze (2963 m n.p.m.).

Najdłuższą rzeką jest Ren, w Niemczech ma długość 867 km).

Największą wyspą jest Rugia (926 km²).

Niemcy graniczą z 9 państwami: Austrią, Belgią, Czechami, Danią, Francją, Holandią, Luksemburgiem, Polską i Szwajcarią. Mają dostęp do Morza Bałtyckiego i Północnego.

Gospodarka

Gospodarka Niemiec zajmuje co do wielkości trzecie miejsce na świecie. Najważniejsze sektory to produkcja samochodów, sprzęt elektroniczny i komunikacyjny, wyroby chemiczne oraz farmaceutyczne.

Kultura

Niemcy mają ważne miejsce na muzycznej mapie Europy dzięki takim postaciom jak Jan Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven, Johannes Brahms i Ryszard Wagner. Filozofię i literaturę reprezentują dzieła Marcina Lutera, Johanna Wolfganga Goethego, Fryderyka Schillera, Fryderyka Nietzschego, Immanuela Kanta, Bertolta Brechta czy Tomasz Manna.

Warto zobaczyć

- Lubeke – miasto hanzeatyckie, nad starówką z zabytkowym rynkiem góruje siedem kościelnych wież. Stare miasto zostało uznane za światowe dziedzictwo kultury UNESCO jako jedno z najbardziej znaczących świadectw gotyckich zabudowań z czerwonej cegły.
- Berlin – stolica kraju, można odwiedzić Wyspę Muzeów na Szpreewie.
- Trewir – to najstarsze miasto Niemiec z ponad 2000-letnią historią. Warto zobaczyć rzymski amfiteatr, termy cesarskie i bazylikę Konstantyna oraz katedrę trewirską, która jest najstarszym biskupim kościołem w Niemczech.
- Bamberg – miasto wzniesione na siedmiu wzgórzach, stanowi objęty ochroną zespół dzieł sztuki pochodzących od średniowiecza do okresu mieszczańskiego baroku.

Narodowe potrawy

Podstawą niemieckiej kuchni jest mięso, a pieczeń z sosem (Schweinebraten) to potrawa narodowa.

Równie popularna jest sałatka ziemniaczana (Kartoffelsalat), kluski (Spätzle) i potrawa jednogarnkowa (Eintopf). Niemcy są drugim co do wielkości producentem chmielu na świecie i słyną z wyrobu doskonałych piw. W dolinach Mozeli i Renu produkuje się wino.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Federalnej Niemiec

Lassenstr. 19-21

14193 Berlin-Grünwald

tel.: +49 30 22 3130

fax: +49 30 22 313 155

e-mail: berlin.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/niemcy

Ambasada Republiki Federalnej Niemiec w Polsce

ul. Jazdów 12

00-467 Warszawa

tel.: +48 22 584 17 00

fax: +48 22 584 17 39

www.warschau.diplo.de

Symbole narodowe

Flaga

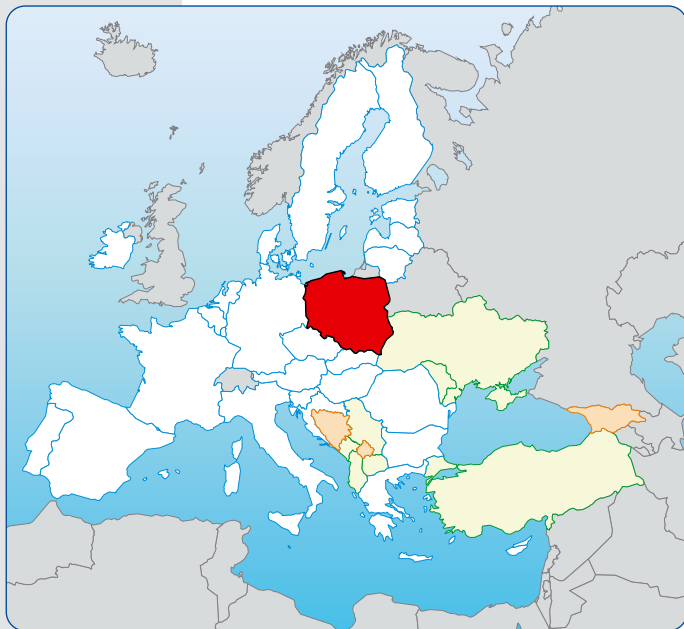

Godło

Hymn

Jeszcze Polska nie zginęła
Mazurek Dąbrowskiego

- Obszar lądowy*: **313 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **37,65 mln**
- Stolica: **Warszawa**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **polski**
- Waluta: **złoty**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **1999**
- Całkowity PKB*: **574 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **15 060 euro**
- Święto państwowe:
3 maja (Święto Narodowe 3 Maja),
11 listopada (Dzień Niepodległości)

Ustrój polityczny

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 Polska jest republiką parlamentarną z systemem parlamentarno-gabinetowym. Głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję. Władzę ustawodawczą stanowi dwuizbowy Parlament składający się z Sejmu liczącego 460 posłów i Senatu, składającego się z 100 senatorów. Organami władzy wykonawczej są Prezydent RP oraz Rada Ministrów. W skład Rady Ministrów wchodzi: prezes Rady Ministrów (premier), wicepremierzy, ministrowie oraz przewodniczący komitetów.

- Prezydent: **Andrzej Duda** (od 2015 r.)
- Premier: **Mateusz Morawiecki** (od 2017 r.)

Największe partie polityczne to: Prawo i Sprawiedliwość (PiS), Platforma Obywatelska (PO), Nowoczesna, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD).

Podział administracyjny

Polska jest podzielona na 16 województw, 379 powiatów i 2479 gmin. Mapa na str. 43.

Geografia

Polska jest krajem nizinnym leżącym nad Morzem Bałtyckim. Niziny stanowią 91,3% pow.

Zamek Królewski w Warszawie

Podział administracyjny Polski na 16 województw

Najwyższym szczytem są Rysy (2499 m n.p.m.). Najdłuższą rzeką jest Wisła ma długość 867 km. Polska graniczy z 7 państwami: Białorusią, Czechami, Litwą, Niemcami, Rosją (obwód kaliningradzki), Słowacją i Ukrainą.

Gospodarka

W ostatnich latach najlepiej rozwijał się przemysł paliwo-energetyczny, spożywczy oraz produkcja samochodów i maszyn. Sektor usług wytwarza 66% PKB, przemysł 30%, a rolnictwo 4%.

Głównym partnerem handlowym Polski są kraje Unii Europejskiej i Rosja. Na Niemcy przypada około 25% polskiego eksportu i importu. Polska ma ujemny bilans w handlu zagranicznym.

Kultura

Kultura polska jest ściśle związana z ponad 1000-letnią historią Polski i tradycjami kultury słowiańskiej. Najbardziej znani polscy kompozytorzy muzyki poważnej to: Fryderyk Chopin, Karol Szymanowski, Ignacy Jan Paderewski, Henryk Wieniawski, Krzysztof Penderecki, Zbigniew Preisner, Wojciech Kilar. Nie można zapomnieć również o wybitnych poetach i pisarzach, do których należą Adam Mickiewicz, Władysław Reymont, Juliusz Słowacki, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Stefan Żeromski czy współcześni Zbigniew Herbert, Czesław Miłosz oraz Wisława Szymborska. Słynnymi Polakami są również: Mikołaj Kopernik, Maria Skłodowska-Curie oraz papież Jan Paweł II.

Warto zobaczyć

- Wieliczkę – założona tutaj w XIII wieku kopalnia soli to całe podziemne miasto, z sanatorium, teatrem, kościołem i kawiarnią. Wszystko, od schodów po żyrandole, jest wykonane z soli.

- Tatry – najwyższe pasmo górskie pomiędzy Alpami i Kaukazem. Jego szczyty pokrywa śnieg, a strome zbocza, malownicze doliny i liczne stawy decydują o niezwykłym uroku tego miejsca. Wielbiciele narciarstwa przyciągają urozmaicone trasy zjazdowe, zaś miłośnicy wędrówek górskich mają do dyspozycji szlaki o łącznej długości około 250 kilometrów. Warto odwiedzić także turystyczną stolicę Podhala – Zakopane, gdzie wciąż żywy jest góralski folklor.
- Kraków – jedno z najpiękniejszych miast w Europie, w którym urzeka zarówno sama atmosfera miasta, jak i zabytkowa architektura. Można tu obejrzeć średnio-wieczną katedrę, Wawel, barokowe kościoły oraz secesyjny teatr.

Narodowe potrawy

Najbardziej znana polską potrawą jest bigos. Tradycyjne dania kuchni polskiej to także barszcz czerwony, gołąbki i pierogi nazywane między innymi kapustą z grzybami.

Przedstawicielstwa

Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce Centrum Jasna

ul. Jasna 14/16a
00-041 Warszawa
tel.: +48 22 556 89 89
fax: +48 22 556 89 98
e-mail: ec-poland@ec.europa.eu
ec.europa.eu/poland

Stale Przedstawicielstwo RP przy Unii Europejskiej

Rue Stevin, 139
1000 Bruxelles
tel.: +32 2 7804 200
fax: +32 2 7804 297
e-mail: bebrustpe@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/ue/stale-przedstawicielstwo

Symbole narodowe

Flaga

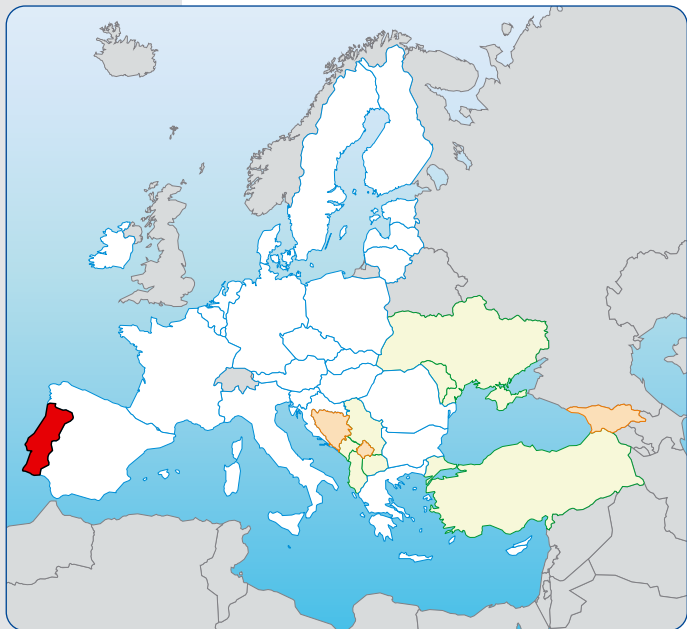

Godło

Hymn

A Portuguesa
Portugalka

- Obszar lądowy*: **92 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **10,35 mln**
- Stolica: **Lizbona**
- Ustrój polityczny:
republika parlamentarna
- Język urzędowy: **portugalski**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1986**
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB*: **214 w mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **20 840 euro**
- Święto państwowe: **10 czerwca**
(*Dzień Portugalii, 1580*)

Ustrój polityczny

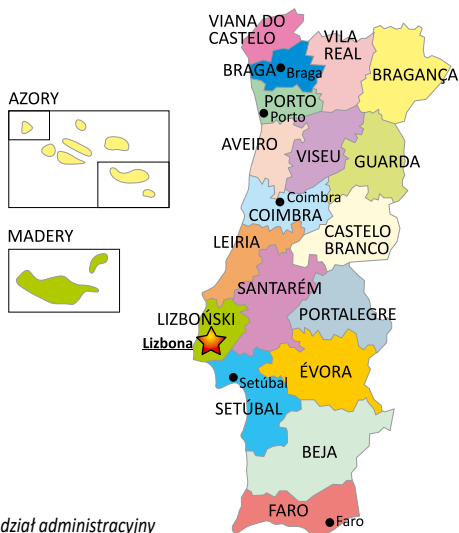
Portugalia jest republiką o parlamentarno-prezydenckim systemie rządów. Obowiązuje konstytucja z 1976 roku. Głową państwa jest prezydent, wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na 5 lat. Może być wybrany na najwyżej dwie kadencje. Przy prezydencie działa ciało doradcze – Rada Państwa. Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowe Zgromadzenie Republiki. Składa się z 230 deputowanych wybieranych na 4 lata w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim oraz proporcjonalnym. Rząd jest naczelnym organem administracji publicznej.

- Prezydent: Marcelo Nuno Duarte Rebelo de Sousa (od 2016 r.)
  - Premier: António Luís Santos da Costa (od 2015 r.)
- Największe partie to Partia Socjalistyczna, Partia Socjaldemokratyczna, Blok Lewicy, Chega (CH), Inicjatywa Liberalna.

Podział administracyjny

Portugalia podzielona jest od 1976 roku na 20 dystryktów, z których dwa posiadają status autonomiczny (Azory i Madera), 308 gmin. Mapa na str. 45.

W życiu codziennym dominuje jednak historyczny podział na 11 regionów, obowiązujący oficjalnie w latach 1936–75. W ten sposób klasyfikowane jest na przykład pochodzenie produktów spożywczych, m.in. wina.

Wieża Belém w Lizbonie

Podział administracyjny Portugalii na 20 dystryktów

Geografia

Portugalia jest krajem leżącym na zachodzie Półwyspu Iberyjskiego. Ten niewielki kraj charakteryzuje się wyżynno-górzystym krajobrazem.

Najwyższym szczytem jest Ponta de Pico na Azorach (2351 m n.p.m.).

Najdłuższa rzeka to Tag.

Najniższy punkt: Ocean Atlantycki 0 m n.p.m.

Linia brzegowa – 1792 km to łączna długość biorąc pod uwagę wyspy: Azory i Maderę, które leżą poza kontynentalną częścią Europy. Długość wybrzeża samej Portugalii wynosi 832 km.

Portugalia graniczy jedynie z Hiszpanią, zajmującą większą część Półwyspu Iberyjskiego.

Gospodarka

Portugalia jest jednym z najszybciej rozwijających się krajów Europy, ale nadal zalicza się do biedniejszych krajów UE. Na przyspieszenie rozwoju gospodarczego wpłynęło członkostwo w UE i napływ kapitału zagranicznego z USA. Obecnie największy wpływ na produkt krajowy brutto mają usługi – aż 75%, na które składa się głównie turystyka i handel. Przemysł to przede wszystkim przetwórstwo spożywcze oraz produkcja odzieży, ale również ważną rolę odgrywa przemysł samochodowy, elektrotechniczny i papierniczy. Portugalia zajmuje 1 miejsce na świecie w produkcji korka z dębu korkowego.

Kultura

W kulturze Portugalii widoczny jest wpływ różnych cywilizacji zarówno tych, które przybyły na Półwysep Iberyjski

m.in. Maurów, Rzymian Celtów, jak i tych, z którymi Portugalczycy mieli kontakt w wyniku morskich wypraw w okresie wielkich odkryć geograficznych.

Fernando Pessoa i Jose Saramago to znani pisarze. A muzyka fado to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów kultury portugalskiej.

Warto zobaczyć

- Lizbonę – m.in. Klasztor Hieronimitów, przepiękny moneuiliński kompleks klasztorny (na liście UNESCO).
- Fatimę – jedno z najbardziej znanych sanktuariów chrześcijańskich.
- Coimbra – zabytkowe miasteczko uniwersyteckie z malowniczymi brukowanymi uliczkami, pierwsza stolica Portugalii.
- Bragę – portugalski odpowiednik Rzymu.

Narodowe potrawy

Każdy region Portugalii ma swoje tradycyjne potrawy z mięsa i owoców morza. Narodową potrawą Portugalii jest bacalhau – solony i suszony dorsz, którego podobno można zrobić na 365 sposobów. Każdy z regionów ma swój unikalny sposób jego przyrządzenia. Innym, równie popularnymi daniami są grillowane sardynki.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Portugalskiej

Av das Descobertas 2
1400-092 Lizbona
tel.: +351 213 041 410
fax: +351 213 041 429
e-mail: lizbona.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/portugalia

Ambasada Republiki Portugalskiej w Polsce

ul. Ateńska 37
03-978 Warszawa
tel.: +48 22 511 10 10
e-mail: varsovia@mne.pt
www.ambasada-portugalia.pl/pl

Symbole narodowe

Flaga

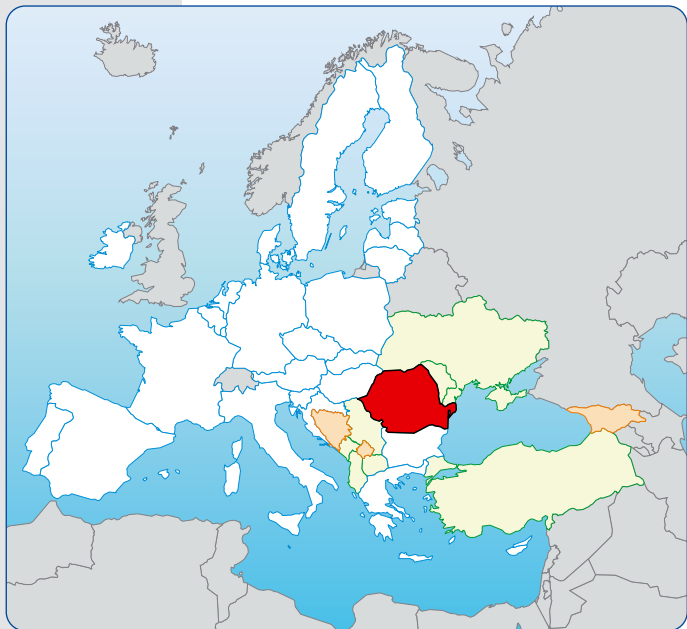
Godło

Hymn

Deșteaptă-te, Române!

Przebudź się Rumunio!

- Obszar lądowy*: **238 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **19,03 mln**
- Stolica: **Bukareszt**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **rumuński**
- Waluta: **lej**
- Rok przystąpienia do UE: **2007**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB*: **240 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **12 560 euro**
- Święto państwowe: **1 grudnia**
(*rocznica zjednoczenia Siedmiogrodu i Rumunii, 1918*)

Ustrój polityczny

Rumunia jest republiką. Na czele władzy wykonawczej stoi prezydent wybierany w wyborach powszechnych co 5 lat. Jest on najwyższym reprezentantem państwa, mianującym ambasadorów, szefem armii – nie sprawuje jednak rzeczywistej władzy, która koncentruje się w rękach szefa rządu. U podstaw władzy ustawodawczej stoi dwuizbowy parlament, składający się z Izby Deputowanych i Senatu jako izby wyższej. Każdorazowo liczba deputowanych i senatorów jest określana w ordynacji wyborczej. Władza wykonawcza jest w rękach rządu, na czele z premierem.

- Prezydent: Klaus Iohannis (od 2014 r.)
- Premier: Nicolae Ciucă (od 2021 r.)

Najważniejsze partie to: Partia Socjaldemokratyczna, Partia Narodowo-Liberalna, Związek Zbawienia Rumunii.

Podział administracyjny

Rumunia dzieli się na 41 okręgów oraz jedno miasto wydzielone – Bukareszt, 2686 gmin wiejskich oraz 265 gmin miejskich i miast. Mapa na str. 47.

Geografia

Na północy Rumunii dominuje krajobraz górzisty, a na południu rozległa Dolina Dunaju. Dunaj uchodząc do Morza Czarnego tworzy deltę, która jest rezerwatem przyrody

Podział administracyjny Rumunii na 41 okręgów

Cerkiew Kretzulescu w Bukareszcie

licznych gatunków ptaków wędrownych. Najwyższy szczyt Rumunii to Moldoveanu (2544 m n.p.m.)

Najdłuższa rzeka to Dunaj.

Rumunia graniczy z Bułgarią, Mołdawią, Serbią, Ukrainą i Węgrami.

Gospodarka

Rumunia posiada znaczne ilości bogactw naturalnych – ropy, gazu, węgla, żelaza, miedzi oraz boksytów. Najważniejsze gałęzie przemysłu to metalurgia, petrochemia oraz przemysł maszynowy. W Rumunii rozwija się także turystyka. Jest to kraj z gospodarką wolnorynkową, który podobnie jak inne państwa bloku wschodniego przeszedł transformację z gospodarki planowanej do kapitalistycznej.

Kultura

Wśród słynnych Rumunów wymienić można pisarza Eugène Ionesco, poetę Mihaila Eminescu oraz kompozytora George'a Enescu. Rumunia ma też wielowiekową skomplikowaną historię, która wpłynęła na obecną kulturę i liczne zabytki architektury.

Warto zobaczyć

- Bukareszt – stolicę Rumunii z XIX-wieczną zabudową. Znajdują się tu Pałac Parlamentu (największy po Pentagonie budynek na świecie), Muzeum Wsi – ciekawy skansen, gdzie z wielką dokładnością odtworzono realia dawnej wsi rumuńskiej oraz Pałac w Mogosaia – jeden z najpiękniejszych zabytków XVII-wiecznej architektury rumuńskiej.
- Sighiszoara – miasto otoczone murami i zdominowane przez charakterystyczną wieżę Zegarową nazywane rumuńskim Carcassonne, ale częściej Perłą Transylwanii.

Wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO.

- Bran – zamek Drakuli.
- Transylwanię – z pięknymi krajobrazami i licznymi budowlami sakralnymi o konstrukcji obronnych warowni.

Narodowe potrawy

Specjalność kuchni rumuńskiej to między innymi pulpety mięsne, gołąbki, wieprzowina duszona z czosnkiem i cebulą oraz pączki ze śmietaną i serem. Tradycyjną potrawą jest mamałyga, krem bakłażanowy i dania warzywne, m.in. ciorba.

Ambasady

Ambasada RP w Rumunii

Aleea Alexandru 23
011821 Bukareszt
tel.: +40 21 308 2200
fax: +40 21 23 07 832
e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/rumunia

Ambasada Rumunii w Polsce

ul. Chopina 10
00-559 Warszawa
tel.: +48 22 621 59 83
fax: +48 22 628 52 64
e-mail: varsovia@mae.ro
<https://varsovia.mae.ro/>

Symbole narodowe

Flaga

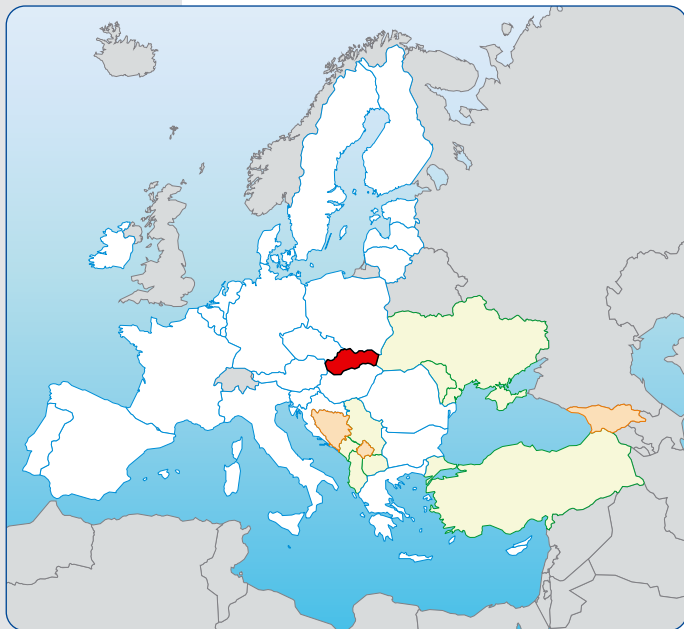

Godło

Hymn

Nad Tatrou sa blýska
Nad Tatrami się błyska

- Obszar lądowy*: **49 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **5,43 mln**
- Stolica: **Bratysława**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **słowacki**
- Waluta: **euro (od 2009 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB*: **98 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **18 110 euro**
- Święto państwowe: **1 stycznia**
(*Dzień Powstania Republiki Słowackiej*)

Ustrój polityczny

Słowacja jest republiką. Stała się niezależnym państwem w styczniu 1993 r. po rozpadzie Czechosłowacji. Na czele państwa stoi prezydent, wybierany w wyborach powszechnych (od 1999) na pięcioletnią kadencję. Jego kompetencje w polityce wewnętrznej są ograniczone. Nominuje premiera i rząd, ma możliwość rozwiązania parlamentu przed terminem w określonych konstytucyjnie sytuacjach. Nie ma prawa weta. Prezydent dzieli się władzą wykonawczą z premierem, który stoi na czele gabinetu posiadającego poparcie większości jednoizbowego parlamentu – 150-osobowej Rady Narodowej Republiki Słowackiej. Zarówno rząd, jak i prezydent w drodze specjalnej procedury referendalnej mogą zostać odwołani przez społeczeństwo, co jak na Europę Środkową jest rozwiązaniem unikatowym.

- Prezydent: **Zuzana Čaputová** (od 2019 r.)
- Premier: **Eduard Heger** (od 2021 r.)

Najważniejsze partie polityczne: Kierunek-Socjalna Demokracja, Wolność i Solidarność, Słowacka Partia Narodowa, Partia Ludowa Nasza Słowacja, Zwyczajni Ludzie i Niezależne Osobistości, Jesteśmy Rodziną – Boris Kollár. Słowacja jest członkiem Grupy Wyszehradzkiej.

Podział administracyjny

Słowacja jest państwem podzielonym na 8 krajów i 79 powiatów. Mapa na str. 49.

Podział administracyjny Słowacji
na 8 krajów

Geografia

Słowacja leży w samym sercu Europy Środkowej. Północną część kraju pokrywają Karpaty, ze wspaniałymi widokami i rozwiniętą infrastrukturą do uprawiania sportów zimowych. Naddunajskie niziny to żyzny region rolniczy. 40% kraju porastają lasy. Tereny chronione zajmują 25% obszaru Słowacji.

Najwyższy szczyt górski to Gerlach (wys. 2 655 m n.p.m.).

Najdłuższa rzeka to Sawa.

Słowacja graniczy z Austrią, Czechami, Polską, Ukrainą i Węgrami.

Gospodarka

Słowacja ma dynamicznie rozwijającą się gospodarkę, jednak występują wyraźne różnice w rozwoju gospodarczym między zachodnią bogatszą, a wschodnią biedniejszą częścią kraju. Nadal duży udział w tworzeniu PKB odgrywa przemysł, który opiera się głównie na hutnictwie, przemyśle motoryzacyjnym i elektronicznym.

Kultura

Znani słowaccy pisarze to Dominik Tatarka, Karol Horák oraz Vladimír Balla, który jest określanym outsiderem współczesnej literatury słowackiej. Do czołowych współczesnych kompozytorów należą: R. Berger, M. Bázlik, I. Zeljenka.

Słowacja wykazuje bardzo bliskie związki kulturowe z polską góralszczyzną. Mieszkańcy pogranicza to tzw. *gorole*, których gwara jest bardzo bliska polskiej gwarze góralskiej.

Warto zobaczyć

- Bratysławę – stolicę Słowacji, nazywaną także *Pertlą Dunaju*, gdzie znajduje się Zamek Bratysławski, Katedra św. Marcina oraz XV-wieczny Ratusz.
- Słowacki Raj – znajdujący się we wschodniej części Słowacji z jedną z największych jaskiń lodowych na świecie – Doboszyńską Jaskinią (na liście UNESCO) i atrakcyjną krainę krasowych płaskowyzów, wąwozów, wodospadów i jaskiń. Nie brakuje tu również wartych obejrzenia

Pałac Prezydencki w Bratysławie

zabytków dokumentujących najstarszą historię zasiedlenia Spiszu (Spiš) i całej Słowacji.

- Vlkolínec – wieś składająca się z 45 drewnianych chat, która jest żywym skansenem słowackiej architektury ludowej. Wpisana na listę UNESCO.

Narodowe potrawy

Tradycyjne potrawy kuchni słowackiej to haluski z bryndzą i pierogi bryndzowe oraz placki ziemniaczane.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Słowackiej

Paulínyho 7

814 91 Bratysława

tel.: +421 2 5949 0211

fax: +421 2 5441 3193

e-mail: bratyslawa.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.gov.pl/web/slowacja

Ambasada Republiki Słowackiej w Polsce

ul. Litewska 6

00-581 Warszawa

tel.: +48 22 525 81 10

fax: +48 22 525 81 22, +48 22 629 57 50

e-mail: emb.warsaw@mzv.sk

www.mzv.sk/varsava

Symbolle narodowe

Flaga

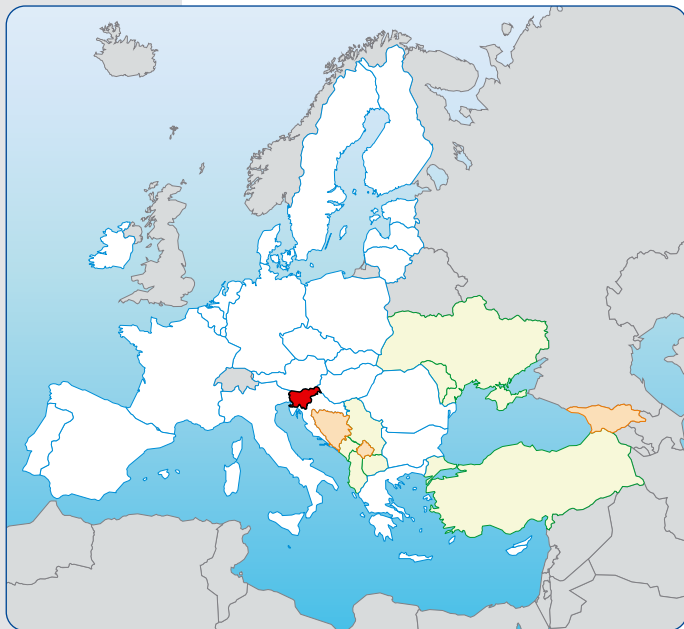
Godło

Hymn

Zdravljica

Toast

- Obszar lądowy*: **20 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **2,10 mln**
- Stolica: **Lublana**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **słoweński**
- Waluta: **euro (od 2007 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **2004**
- Całkowity PKB*: **52 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **24 770 euro**
- Święto państwowe: **25 czerwca**
(*Święto Narodowe Słowenii*)

Ustrój polityczny

Słowenia, była kiedyś jedną z republik związkowych Jugosławii. W roku 1991 stała się niepodległym państwem w wyniku rozpadu federacji jugosłowiańskiej. Konstytucja Słowenii z 1991 roku ustanowiła parlamentarny system rządów. W skład dwuizbowego parlamentu wchodzi: Zgromadzenie Państwowe wybierane na 4 lata i składające się z 90 deputowanych (88 w głosowaniu bezpośrednim, 2 delegowanych – jeden przez mniejszość węgierską, drugi przez włoską) oraz Rada Państwowa wybierana na 5 lat i złożona z 40 członków, która jest organem doradczym. Prezydent, wybierany jest na okres 5 lat w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą sprawuje prezydent, premier oraz 19 ministrów.

- Prezydent: Borut Pahor (od 2012 r.)

- Premier: Robert Golob (od 2022 r.)

Najważniejsze partie polityczne: Ruch Wolności, Słoweńska Partia Demokratyczna, Nowa Słowenia, Socjaldemokraci, Lewica.

Podział administracyjny

Słowenia podzielona jest na 12 regionów statystycznych, które składają się z 211 gmin, w tym 11 o statusie gminy miejskiej. Mapa na str. 51.

Podział administracyjny Słowenii na regiony historyczne

Ratusz w Lublanie

Geografia

Na terytorium Słowenii stykają się ze sobą cztery ważne krainy geograficzne Europy: Alpy, Góry Dynarskie, Nizina Panońska i Morze Śródziemne. Słowenia jest krajem górzystym, występują też liczne zjawiska krasowe, których przykładem jest Jaskinia Postojna. Prawie 50% kraju zajmują lasy, dzięki czemu Słowenia to jedno z najbardziej zielonych państw na świecie. Najwyższy szczyt to położony w Alpach Julijskich Triglav (2864 m n.p.m.). Główne rzeki to Sawa i Drawa wpadające do Dunaju.

Słowenia graniczy z 4 państwami: Austrią, Chorwacją, Węgrami i Włochami.

Gospodarka

Słowenia ma najwyższy wskaźnik PKB na osobę w porównaniu z 9 krajami, z którymi wstąpiła do Unii Europejskiej w maju 2004. Uważana jest za najszybciej rozwijający się kraj w ramach Unii Europejskiej. Najważniejsze gałęzie przemysłu to produkcja wyrobów metalowych, części samochodowych, wyrobów chemicznych, urządzeń elektrycznych i elektronicznych. Coraz większe znaczenie odgrywa turystyka.

Kultura

W Słowenii od XVI w. rozwijała się kultura słoweńska, postacią która miała bardzo ważny wkład był Primož Trubar. Intensywniejszy rozwój kultury słoweńskiej datuje się od pierwszej połowy XIX w. France Prešeren, twórca słoweńskiego hymnu, uznawany jest za największego słoweńskiego poetę. Josip Jurčič uchodzi za pierwszego wielkiego słoweńskiego epika.

Malarz Rihard Jakopič uważany jest za najbardziej znanego słoweńskiego artystę-malarza I połowy XX wieku i twórcę słoweńskiego impresjonizmu.

Warto zobaczyć

- Jaskinie Postojną – z kilkukilometrową trasą turystyczną, składającą się z licznych sal i korytarzy, w których znajdują się imponujące stalaktyty i stalagmity.

- Cerknica – największe miasto leżące w sąsiedztwie okresowo zanikającego jeziora – fenomenu natury zaliczane-go do największych atrakcji Słowenii.
- Dolinę rzeki Rak – wspaniałą wawóz krasowy.
- Bled – miejscowość, w której znajduje się turkusowowielone Jezioro Bledzkie z malowniczą wysepką, na której wznosi się barokowy kościół, oraz Zamkiem Bledzkim z XI w. zbudowanym na wysokiej skale pionowo spadającej ku wodom jeziora.

Narodowe potrawy

Na słoweńską kuchnię silny wpływ miały sąsiadujące ze Słowenią kraje. Z kuchni austriackiej przejęto Strudel i Wiener schnitzel, od Włochów risotto i ravioli, a od Węgrów gulasz. Specjalnością słoweńskiej kuchni jest potica, czyli rodzaj zawijanego ciasta z orzechami oraz jota – zupa z fasoli, ziemniaków i kiszzonej kapusty.

Ambasady:

Ambasada RP w Republice Słowenii

Bežigrad 10
1000 Lublana
tel.: +386 1 436 54 50
fax: +386 1 436 25 21
e-mail: ljubana.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/slowenia

Ambasada Republiki Słowenii w Polsce

Al. Jana Chrystiana Szucha 17/19, IV p.
00-580 Warszawa
tel.: +48 22 849 82 82
fax: +48 22 848 40 90
e-mail: sloembassy.warsaw@gov.si
www.varsava.veleposlanistvo.si

Symbole narodowe

Flaga

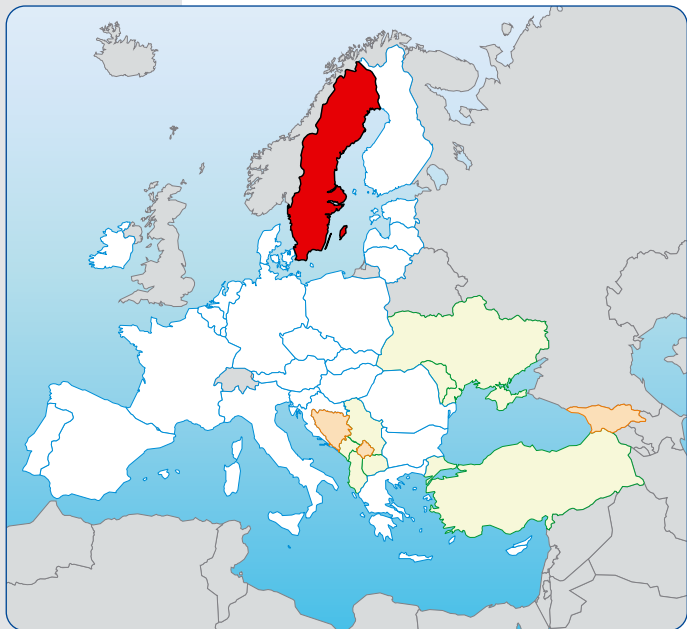

Godło

Hymn

Du gamla, du fria
Tyś starodawna, Tyś wolna

- Obszar lądowy*: **410 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **10,45 mln**
- Stolica: **Sztokholm**
- Ustrój polityczny:
monarchia konstytucyjna
- Język urzędowy: **szwedzki**
- Waluta: **korona szwedzka**
- Rok przystąpienia do UE: **1995**
- Rok przystąpienia do NATO:
kraj kandydujący
- Całkowity PKB*: **537 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **51 590 euro**
- Święto państwowe: **6 czerwca**
(*Święto Narodowe Szwecji*)

Ustrój polityczny

Szwecja jest monarchią konstytucyjną. Konstytucja nie jest jednolitym aktem prawnym, ponieważ w jej skład wchodzi: Akt o wolności prasy, Akt o sukcesji tronu, Akt o formie rządów oraz Podstawowe prawo swobody wypowiedzi. Głową państwa jest król mający niewielkie uprawnienia i pełniący jedynie funkcje reprezentacyjne. Rząd sprawuje władzę wykonawczą i składa się z premiera i powołanych przez niego ministrów. W Szwecji istnieje dwa rodzaje ministrów. Ministrowie kierujący określonymi ministerstwami oraz ministrowie bez teki (tzw. radcy konsultanci). Władzę ustawodawczą pełni jednoizbowy parlament królestwa Szwecji – Riksdag. Liczy 349 posłów, którzy wybierani są na czteroletnią kadencję.

• Głowa państwa: król Karol XVI Gustaw (od 1973 r.)

• Premier: Ulf Kristersson (od 2022 r.)

Najważniejsze partie polityczne to Szwedzka Socjaldemokratyczna Partia Robotnicza (SAP), Partia Lewicy (VP), Umiarkowana Partia Koalicyjna (MSP), Partia Centrum, Szwedzcy Demokraci, Liberaltowie, Chryścijańscy Demokraci, Partia Zielonych.

Szwecja jest członkiem Unii Nordyckiej.

Podział administracyjny

Szwecja administracyjnie podzielona jest na 21 regionów terytorialnych. Mapa na str. 53.

Podział administracyjny Szwecji na regiony

Zamek Królewski w Sztokholmie

Geografia

Szwecja ma zróżnicowany krajobraz, od nizin na południu, poprzez wyżyny do wyżynno-górzystych terenów na północy. Posiada największą liczbę ludności ze wszystkich krajów skandynawskich. Czym dalej na północ tym zagęszczenie ludności jest mniejsze. Najwyższy szczyt to Kebnekaise 2111 km n.p.m. Największym jeziorem jest Wener 5546 km². Linia brzegowa jest długa na 3218 km.

Szwecja graniczy z Finlandią i Norwegią.

Gospodarka

W Szwecji bardzo ważną rolę odgrywa wydobywanie bogactw naturalnych, przede wszystkim rud żelaza. Przemysł to głównie produkcja maszyn, hutnictwo, przemysł samochodowy i stoczniowy oraz elektroniczny, a także celulozowo-papierniczy. Najbardziej znaną na świecie szwedzką firmą jest IKEA.

Kultura

Do najbardziej cenionych szwedzkich pisarzy należą August Strindberg, Pär Lagerkvist, Harry Martinson, Eyvind Johnson, a także autorka literatury dziecięcej Astrid Lindgren. Najbardziej znanym reżyserem szwedzkim jest Ingmar Bergman.

Warto zobaczyć

- Göteborg – miasto położone na Zachodzie Szwecji, nazywane sercem Szwecji, w którym znajduje się jeden z największych w Europie ogrodów – *Botaniska Trädgården*,

Centrum nauki Universeum Muzeum Sztuki z największymi na świecie zbiorami sztuki skandynawskiej.

- Malmö – port położony na półwyspie Skania nad Sundem. Nazywane Miastem Parków, ma też piaszczyste plaże prawie w samym centrum. Warto zobaczyć jeden z nielicznych zachowanych w Skandynawii zamków renesansowych – Malmöhus oraz najnowszą atrakcję architektoniczną miasta, jaką jest wieżowiec mieszkalny Turning Torso.
- Visby – stolica wyspy Gotlandii, otoczone murami bardzo dobrze zachowane średniowieczne miasto wpisane na listę UNESCO.

Narodowe potrawy

Kuchnia szwedzka opiera się głównie na daniach z ryb. Słynie ze smacznych przekąsek, zapiekanki z ziemniaków, cebuli i szprotek, oraz mięsnych kulek – Köttbullar. Przymakiem jest mięso renifera.

Ambasady

Ambasada RP w Królestwie Szwecji

Karlavägen 35
114 31 Sztokholm
tel.: +48 8 50575000
e-mail: sztokholm.amb.info@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/szwecja

Ambasada Królestwa Szwecji w Polsce

ul. Bagatela 3
00-585 Warszawa
tel.: +48 22 640 89 00
fax: +48 22 640 89 50
e-mail: ambassaden.warszawa@gov.se
www.swedenabroad.se/pl/embassies/polska-warszawa

Symbole narodowe

Flaga

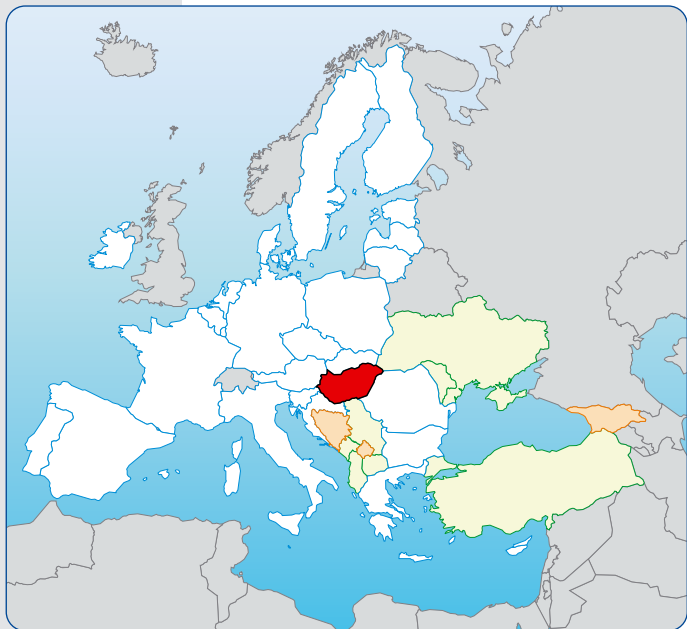
Godło

Hymn

*Hymnus, a' Magyar nép
zivatáros századaiból*

Hymn, z burzliwych wieków
narodu Węgierskiego

- Obszar lądowy*: **93 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **9,68 mln**
- Stolica: **Budapeszt**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **węgierski**
- Waluta: **forint**
- Rok przystąpienia do UE: **2004**
- Rok przystąpienia do NATO: **1999**
- Całkowity PKB*: **154 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **15 840 euro**
- Święto państwowe: **15 marca** (*Święto Narodowe, 1848*), **23 października** (*Święto Republiki, 1956*)

Ustrój polityczny

Na Węgrzech obowiązuje konstytucja z 1949 r. Od 1989 Węgry są republiką o charakterze parlamentarno-gabinetowym. Prezydent jest wybierany przez Zgromadzenie Narodowe na okres pięciu lat. Ma prawo zgłaszania inicjatyw ustawodawczych i posiada prawo weta. Jednoizbowy parlament wybierany jest co cztery lata w wyborach powszechnych. Władzę wykonawczą stanowi rząd na czele z premierem.

• Prezydent: János Áder (od 2012 r.)

• Premier: Katalin Novák (od 2022 r.)

Najważniejsze partie polityczne to Fidesz-KNDP, Jobbik, Węgierska Partia Socjalistyczna – Dialog na rzecz Węgier, Chrześcijańsko-Demokratyczna Partia Ludowa. Węgry są członkiem Grupy Wyszehradzkiej.

Podział administracyjny

Węgry podzielone są na 19 komitatów i 23 miasta na prawach komitatów. Komitaty składają się 214 miast i 2898 gmin. Mapa na str. 55.

Geografia

Węgry to kraj nizinny, a na północy górzysty. Najwyższy szczyt to Kékes 1015 m n.p.m. Najdłuższa rzeka to Dunaj. Na Węgrzech leży największe jezioro Europy Środkowej

Podział administracyjny Węgier na 19 komitatów

– Balaton. W mieście Hévíz znajduje się również największe w Europie jezioro termalne – Hévíz.

Węgry sąsiadują z 7 państwami: Austrią, Chorwacją, Rumunią, Serbią, Słowacją, Słowenią i Ukrainą.

Gospodarka

Węgry posiadają złoża surowców naturalnych, do najważniejszych należą boksyty. Przemysł opiera się głównie na produkcji maszyn, elektrotechnice, przemyśle samochodowym, spożywczym i chemicznym. Turystyka odgrywa również duże znaczenie.

Węgry to kraj o największym w Europie stopniu wykorzystania powierzchni rolnej – przeszło 60% obszaru kraju.

Kultura

Węgierska muzyka ludowa była inspiracją dla Franciszka Liszta i Béli Bartóka. Inni znani Węgrzy to zdobywca Nagrody Nobla w dziedzinie literatury Imre Kertész oraz nagrodzony Oscarem reżyser István Szabó.

Warto zobaczyć

- Budapeszt – leżąca na obu brzegach Dunaju stolicę kraju, która powstała z połączenia dwóch miast: Budy i Pesztu. Miasto słynie też z wód leczniczych. Godnym zobaczenia jest Wzgórze Zamkowe (na liście UNESCO), Parlament, Opera, Pałac Królewski a także Most Łańcuchowy.
- Jezioro Balaton – bardzo popularne wśród turystów.
- Opactwo benedyktyńskie Pannonhalma – zabudowania klasztorne z XII w. (na liście UNESCO).

Narodowe potrawy

Zupa gulaszowa to tradycyjne danie, które jada się na ostro z papryką. Innymi znanymi potrawami węgierskimi są halászlé czyli zupa rybna oraz leczko.

Budynek parlamentu w Budapeszcie

Ambasady

Ambasada RP w Republice Węgierskiej

Városligeti fasor 16
1068 Budapeszt
tel.: +36 1 413 82 00
fax: +36 1 351 17 22
e-mail: budapeszt.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/wegry

Ambasada Republiki Węgierskiej w Polsce

ul. Chopina 2
00-559 Warszawa
tel.: +48 22 537 56 60
fax: +48 22 621 85 61
e-mail: mission.vao@mfa.gov.hu
varso.mfa.gov.hu/pol

Symbole narodowe

Flaga

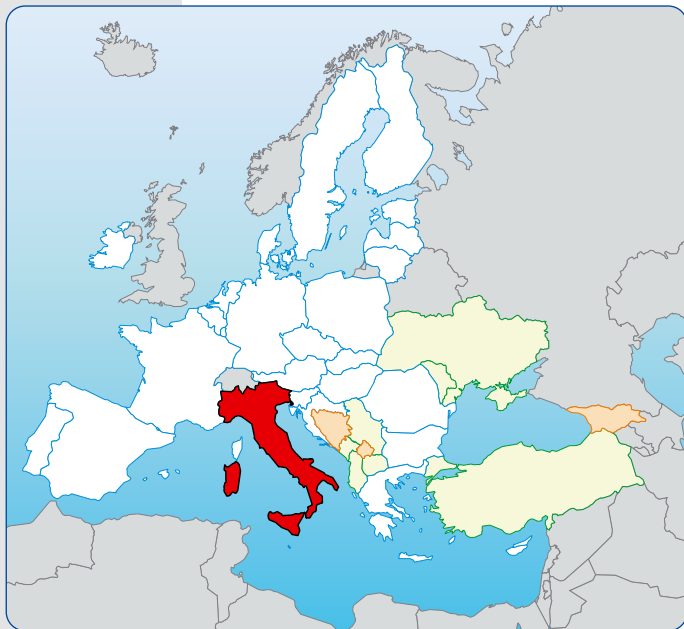
Godło

Hymn

Fratelli d'Italia

Bracia Włosi

- Obszar lądowy^{*}: **301 tys. km²**
- Liczba mieszkańców^{*}: **58,98 mln**
- Stolica: **Rzym**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **włoski**
- Waluta: **euro (od 2002 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **1952 (państwo założycielskie)**
- Rok przystąpienia do NATO: **1949**
- Całkowity PKB^{*}: **1 782 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca^{*}: **30 170 euro**
- Święto państwowe: **2 czerwca (rocznica proklamowania republiki, 1946)**

Ustrój polityczny

Włochy to republika parlamentarna. Ustrój polityczny Włoch opiera się na obowiązującej od 1948 Konstytucji. Głową państwa jest Prezydent wybierany na 7 lat przez specjalne kolegium składające się z członków Parlamentu oraz delegatów rad regionalnych. Władza ustawodawcza jest w rękach dwuizbowego Parlamentu, wybranego w wyborach powszechnych na 5 lat, który składa się z Senatu (315 członków) i Izby Deputowanych (630 członków). Władza wykonawcza sprawowana jest przez Rząd.

- Prezydent: Sergio Mattarella (od 2015 r.)
- Premier: Giorgia Meloni (od 2022 r.)

Najważniejsze partie polityczne to Ruch Pięciu Gwiazd, Partia Demokratyczna, Liga Północna, Forza Italia.

Podział administracyjny

Włochy podzielone są na 20 regionów składających się z 109 prowincji i 8092 gminy. Mapa na str. 57.

Geografia

Włochy są krajem wyżynno-górzystym (77% powierzchni). Do Italii należą duże wyspy Sycylia i Sardynia oraz Elba a także około 70 mniejszych wysepek. Długość wybrzeża włoskiego wynosi aż 7600 km. Oblewają je wody: Morza Liguryjskiego, Tyrreńskiego, Jońskiego i Adriatyckiego. Najwyższym szczytem jest Monte Bianco di Courmayeur

Podział administracyjny Włoch na 20 regionów

Rzymskie Koloseum

– jego wysokość to 4748 m n.p.m. We Włoszech na Sycylii wznosi się najwyższy, czynny wulkan Europy – Etna (3323 m).

Italia graniczy z Austrią, Francją, Słowenią i Szwajcarią. Na terenie Włoch znajdują się dwa niezależne państwa: Państwo Watykańskie w Rzymie i Republika San Marino.

Gospodarka

Najważniejsze sektory gospodarki Włoch to turystyka (ok. 40 mln odwiedzających rocznie), przemysł motoryzacyjny, maszynowy, odzieżowy oraz spożywczy. Włochy zajmują pierwsze miejsce w produkcji win na świecie. Duże znaczenie odgrywa sadownictwo, w tym głównie uprawa winorośli, gajów oliwnych i drzew owocowych.

Kultura

Półwysep Apeniński był sercem Imperium Rzymskiego, którego imponujące dziedzictwo można obecnie spotkać w archeologii, kulturze i literaturze. Kultura Włoch odzyskała znaczące piętno na sztuce i kulturze innych krajów Europy. Wszystkim znane są nazwiska takich artystów renesansu jak Leonardo da Vinci, Michał Anioł czy Botticelli, a ich dzieła „Mona Lisa”, Kaplica Sykstyńska czy Pieta weszły już na stałe do kanonu sztuki. Inni znani artyści to kompozytorzy Giuseppe Verdi oraz Giacomo Puccini.

Warto zobaczyć

- Florencję – „perłę Toskanii”, miasto (na liście UNESCO). Wrażenie robi Bazylika San Giovanni oraz powstała na przełomie IV i V wieku Katedra Santa Reparata. Można podziwiać świetnie zachowane uliczki rzemieślniczej

dzielniczy Oltrarno oraz pałace nad rzeką Arno.

- San Gimignano – słynne z wież zbudowanych przez zamężnych mieszkańców w XIII–XV w. (lista UNESCO).
- Rzym – kolebkę europejskiej cywilizacji pełnej znanych zabytków poczynając od Koloseum przez Kaplicę Sykstyńską czy Bazylikę św. Pawła aż do Fontanny di Trevi czy Schodów Hiszpańskich.

Narodowe potrawy

Kuchnia włoska należy do najbardziej różnorodnych w Europie. Łączy w sobie pikantne smaki Neapolu i Kalabrii, dania liguryjskie z dodatkiem pesto oraz sery i risotto charakterystyczne dla Alp Włoskich. Do najpopularniejszych potraw włoskich należą: spaghetti, pizza, lasagne, ravioli, focaccia oraz tortellini.

Ambasady

Ambasada RP w Republice Włoskiej

Via Pietro Paolo Rubens, 20
00197 Rzym
tel.: +39 06 362 04 200
fax: +39 06 321 78 95
e-mail: ambaroma@msz.gov.pl
www.gov.pl/web/wlochy

Ambasada Republiki Włoskiej w Polsce

pl. Dąbrowskiego 6
00-055 Warszawa
tel.: +48 22 826 34 71
fax: +48 22 827 18 21
e-mail: ambasciata.varsavia@esteri.it
www.ambvarsavia.esteri.it

Symbole narodowe

Flaga

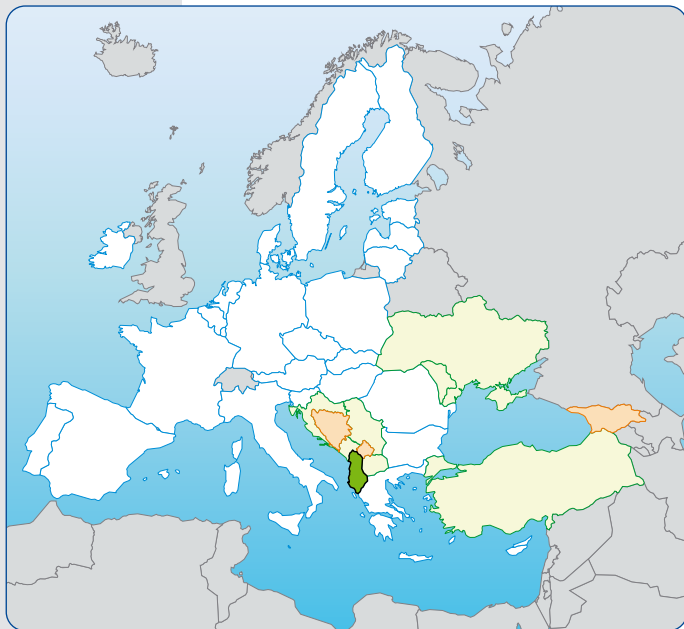
Godło

Hymn

Hymni i Flamurit

Hymn o fladze

- Obszar lądowy*: **29 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **2,79 mln**
- Stolica: **Tirana**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **albański**
- Waluta: **lek**
- Rok przystąpienia do UE:
kraj kandydujący
- Rok przystąpienia do NATO: **2009**
- Całkowity PKB*: **15 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **5 490 euro**
- Święto państwowe: **28 listopada**
(*Dzień Niepodległości*)

Ustrój polityczny

Albania jest wielopartyjną demokracją parlamentarną. Występuje: władza ustawodawcza – jednoizbowy parlament (Zgromadzenie) składający się z 140 posłów wybieranych na 4 lata, władza wykonawcza – prezydent i rząd z premierem na czele oraz władza sędziowska. Ustrój reguluje Konstytucja z 1998 r.

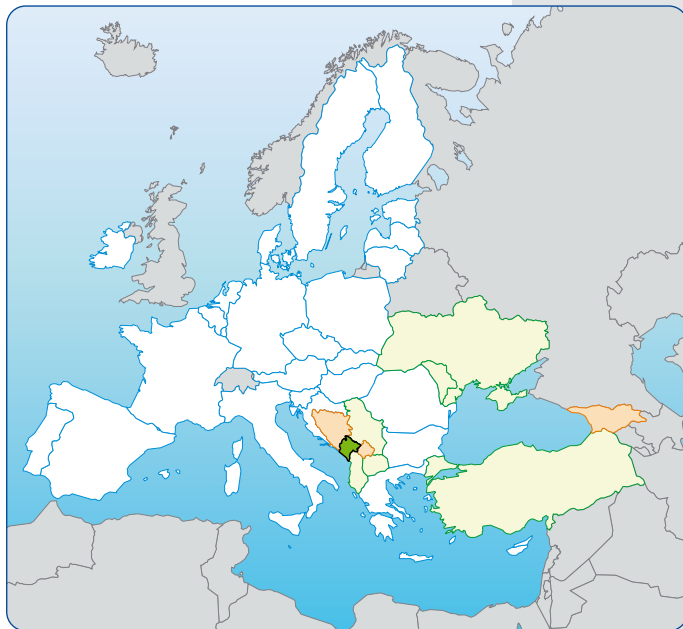
- Prezydent: Bajram Begaj (od 2022 r.)
- Premier: Edi Rama (od 2013 r.)

Geografia

Albania leży w południowo-wschodniej Europie na Bałkanach. W 75% to kraj górzysty. Na zachodzie ma dostęp do Morza Adriatyckiego, a na południowym zachodzie do Morza Jońskiego. Od Włoch oddziela ją cieśnina Otranto o szerokości ok. 72 km. Najwyższy szczyt to Korab 2764 m n.p.m. łączna długość granic lądowych wynosi 720 km, natomiast wybrzeża morskiego – 362 km. Graniczy z Czarnogórą, Grecją, Kosowem i Macedonią Północną. Warto zobaczyć Butrint, to starożytne miasto z VIII w p.n.e. wpisane na listę Dziedzictwa Światowego UNESCO w 1992 r.

Gospodarka

Albania ma znaczne bogactwa naturalne tj. rudy chromu, miedzi, żelaza i niklu. Coraz większe znaczenie odgrywa turystyka, głównie na Riwierze Albańskiej.

Symbole narodowe

Flaga

Godło

Hymn

Oj, svijetla majska zoro
O, jasny majowy poranku

Ustrój polityczny

Republika Czarnogóry jest republiką parlamentarną, w której prezydent jest wybierany na 5 lat w wyborach powszechnych. Ustrój polityczny państwa reguluje konstytucja z 2007 roku. Kraj jest niepodległy od 3 czerwca 2006 roku. Parlament składa się z 76 posłów wybieranych na 4 lata.

- Prezydent: Milo Đukanović (od 2018 r.)
- Premier: Dritan Abazović (od 2022 r.)

Geografia

Czarnogóra to kraj leżący na Półwyspie Bałkańskim. Większość powierzchni zajmują góry, grunty orne to zaledwie 5% powierzchni kraju. Najwyższy szczyt to Zla Kolata o wysokości 2534 m n.p.m. Największym zbiornikiem wodnym jest Jezioro Szkoderskie z koloniami pelikanów. Czarnogóra graniczy z Albanią, Bośnią i Hercegowiną, Chorwacją oraz Serbią. Warto zobaczyć Budwe ze średniowieczną starówką i górującą nad nią cytadelą.

Gospodarka

Gospodarka Czarnogóry opiera się na rolnictwie (uprawa oliwek, fig, winorośli, cytrusów), hodowli zwierząt, rybołówstwie, przemyśle spożywczym, górnictwie rud cynku, ołowiu i boksytów oraz w coraz większym stopniu na turystyce.

- Obszar lądowy*: **14 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **0,61 mln**
- Stolica: **Podgorica**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **czarnogórski**
- Waluta: **euro (od 2002 r.), wcześniej marka niemiecka (od 2000 r.)**
- Rok przystąpienia do UE: **kraj kandydujący**
- Rok przystąpienia do NATO: **2017**
- Całkowity PKB** : **5 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca* : **8 000 euro**
- Święto państwowe: **13 lipca**
(*Święto Państwowości*)

Symbole narodowe

Flaga

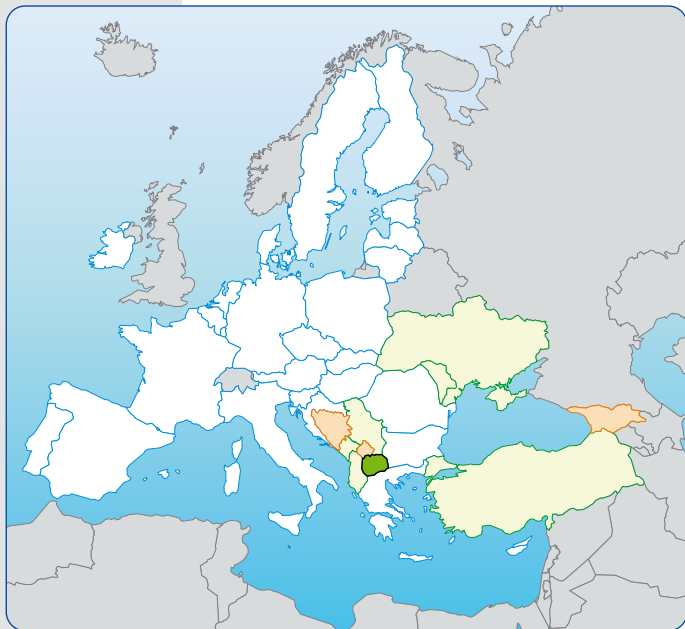

Godło

Hymn

Denes nad Makedonija
Dziś nad Macedonią

- Obszar lądowy*: **25 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **1,83 mln**
- Stolica: **Skopje**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **macedoński**
- Waluta: **denar macedoński**
- Rok przystąpienia do UE:
kraj kandydujący
- Rok przystąpienia do NATO: **2020**
- Całkowity PKB*: **12 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca**: **5 130 euro**
- Święto państwowe: **8 września**
(Dzień Niepodległości, 1991)

Ustrój polityczny

Macedonia Północna jest republiką, w której prezydent wybierany na 5-letnią kadencję jest głową państwa. Macedoński parlament – Zgromadzenie (*Sobranie*) składa się ze 120 członków, wybieranych na 4-letnią kadencję, Na czele rządu stoi premier.

- Prezydent: Stewo Pendarowski (od 2019 r.)
- Premier: Dimitar Kowaczewski (od 2022 r.)

Geografia

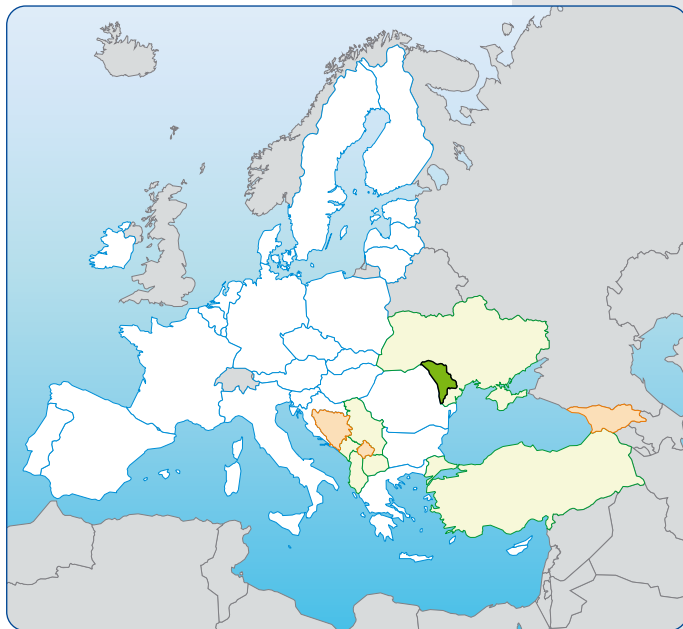
Macedonia Północna leży na Półwyspie Bałkańskim. To kraj górzysty położony w strefie sejsmicznej. Najwyższym szczytem kraju jest Golemi Korab (2764 m). Najdłuższa rzeka to Wardar (320 km długości). Macedonia Północna graniczy z Albanią, Bułgarią, Grecją, Kosowem i Serbią. Warto zobaczyć Skopje i Ochrydę z licznymi cerkwiemi i ruinami twierdzy cara Samuela z X–XI w. (miasto na liście UNESCO).

Gospodarka

Gospodarka Macedonii Północnej jest słabo rozwinięta. Dominuje przemysł spożywczy, włókienniczy, drzewny oraz metalurgiczny. Energii produkuje się głównie w małych elektrowniach wodnych.

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

** Dane za 2020 rok.

Symbole narodowe

Flaga

Godło

Hymn

Limba Noastra
Nasz język

Ustrój polityczny

Mołdawia jest republiką parlamentarną. Od 2016 roku prezydent wybierany jest przez obywateli. Parlament Mołdawii jest jednoizbowy i składa się z 101 członków. Parlament wybiera prezesa rady ministrów, ma też prawo jego odwołania.

- Prezydent: Maia Sandu (od 2020 r.)
- Premier: Natalia Gavrilița (od 2021 r.)

Geografia

Mołdawia leży w międzyrzeczu Dniestru i Prutu oraz na pasie lewego brzegu Dniestru. Mimo, że jest oddalona od morza o 10 km, to nie ma do niego dostępu. Mołdawia graniczy z Ukrainą i Rumunią. Najwyższym punktem kraju jest Dealul Bălănești (430 m). Będąc w Mołdawii warto zobaczyć Kiszyniów, Bielce, Soroki, Tyraspo oraz podziemne miasto i winnicę Cricova.

Gospodarka

Gospodarka Mołdawii jest słabo rozwinięta. Jest to kraj uważany za najbiedniejszy w Europie. Dominuje rolnictwo, a istotną rolę odgrywa uprawa winorośli. Z powodu braku zasobów ropy naftowej i węglowodorów Mołdawia zmuszona jest do importu energii.

- Obszar lądowy*: **34 tys. km²**
- Liczba mieszkańców**: **2,59 mln**
- Stolica: **Kiszyniów**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **rumuński, lokalnie także: rosyjski, ukraiński, gaugaski**
- Waluta: **lej Mołdawii (MDL)**
- Rok przystąpienia do UE: **kraj kandydujący**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **14 mld USD**
- PKB na głowę mieszkańca*: **5 314 USD**
- Święto państwowe: **27 sierpnia (Święto Niepodległości)**

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

** Dane za 2021 rok.

Symbole narodowe

Flaga

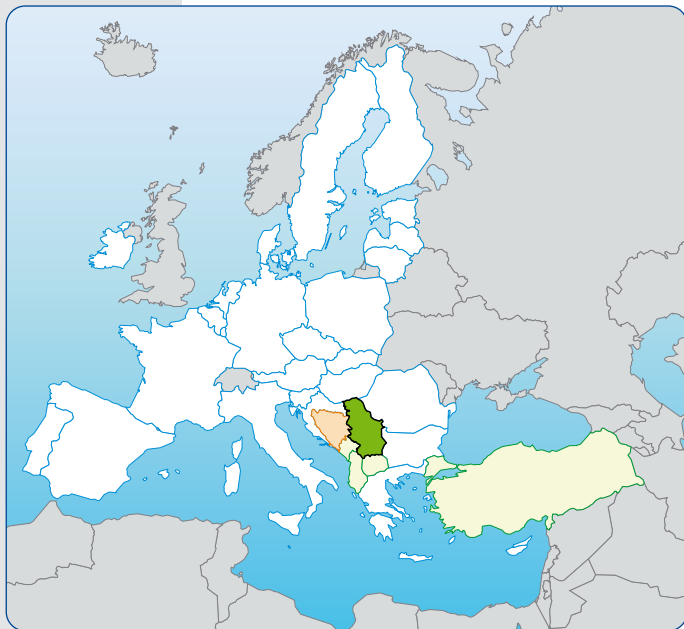
Godło

Hymn

Боже правде

Sprawiedliwy Boże

- Obszar lądowy*: **88 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **6,79 mln**
- Stolica: **Belgrad**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **serbski**
- Waluta: **dinar serbski**
- Rok przystąpienia do UE:
kraj kandydujący
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **53 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca*: **7 800 euro**
- Święto państwowe: **15 lutego**
(*Święto Narodowe Serbii*)

Ustrój polityczny

Serbia jest republiką, w której prezydent wybierany jest w wyborach powszechnych. Ma szerokie uprawnienia, w tym prawo weta. Ustrój polityczny państwa reguluje konstytucja z 2006 roku. Jednoizbowy parlament – Zgromadzenie Narodowe składa się z 250 posłów. Rządem kieruje premier.

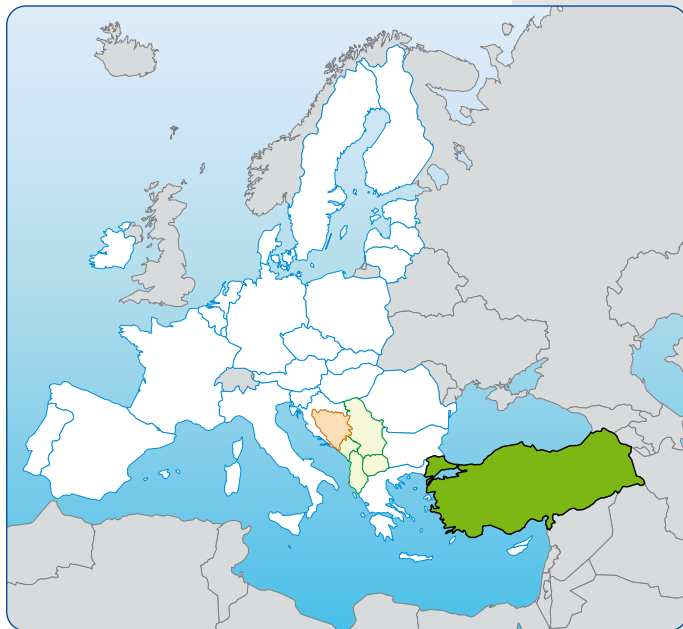
- Prezydent: Aleksandar Vučić (od 2017 r.)
- Premier: Ana Brnabić (od 2017 r.)

Geografia

Serbia jest krajem wyżynno-górzystym. Najwyższy szczyt to Djeravica 2656 m n.p.m. Posiada także żyzne równiny północnej Wojwodiny. Graniczy z ośmioma państwami: Albanią, Bośnią i Hercegowiną, Bułgarią, Chorwacją, Czarnogórą, Kosowem, Macedonią Północną, Rumunią, oraz Węgrami. Warto zobaczyć Belgrad i Smederevo z jedną z największych twierdz w Europie.

Gospodarka

Przemysł opiera się głównie na eksploatacji rud, metalurgii, przemyśle maszynowym, chemicznym oraz spożywczym. Użytki rolne zajmują ok. 70% powierzchni kraju. Rolnictwo jest dobrze rozwinięte.

Symbole narodowe

Flaga

Godło

Hymn

Istiklâl Marşı

Marsz niepodległości

Ustrój polityczny

Ustrój polityczny Turcji opiera się na Konstytucji Republiki Turcji z 1982. Głową państwa jest prezydent wybierany przez obywateli na 5-letnią kadencję. Parlament to 1-izbowa Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji złożone z 600 posłów.

- Prezydent: Recep Tayyip Erdoğan (od 2014 r.)
- Premier: urząd zniesiono; rolę szefa rządu pełni prezydent Recep Tayyip Erdoğan (od 2018 r.)

Geografia

Turcja jest krajem, którego znaczna część leży na terenie Azji. Część europejska to jedynie 3% powierzchni kraju. Obie części kraju oddziela niewielkie, śródlądowe Morze Marmara i dwie cieśniny: Bosfor i Dardanele. Najwyższym punktem w Turcji jest Ararat (5165 m n.p.m.), a najdłuższą rzeką jest Kyzyl Irmak, czyli Czerwona Rzeka. Turcja graniczy z 8 państwami: Armenią, Azerbejdżanem, Bułgarią, Grecją, Gruzją, Iranem, Irakiem i Syrią.

Gospodarka

Turcja jest jedną z dwudziestu największych gospodarek świata. Posiada znaczne zasoby surowców mineralnych, zwłaszcza rud metali. Do najstarszych i najlepiej rozwiniętych gałęzi przemysłu przetwórczego należą: przemysł spożywczy (cukrowniczy, mleczarski, tytoniowy) oraz włókienniczy i odzieżowy. Jednak jedną z najszybciej rozwijającą się gałęzi gospodarki jest turystyka.

- Obszar lądowy*: **781 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **84,68 mln**
- Stolica: **Ankara**
- Ustrój polityczny:
republika prezydencka
- Język urzędowy: **turecki**
- Waluta: **lira turecka**
- Rok przystąpienia do UE:
kraj kandydujący
- Rok przystąpienia do NATO: **1952**
- Całkowity PKB*: **690 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca**: **8 190 euro**
- Święto państwowe: **23 kwietnia**
(*Święto Niepodległości*)

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

Symbole narodowe

Flaga

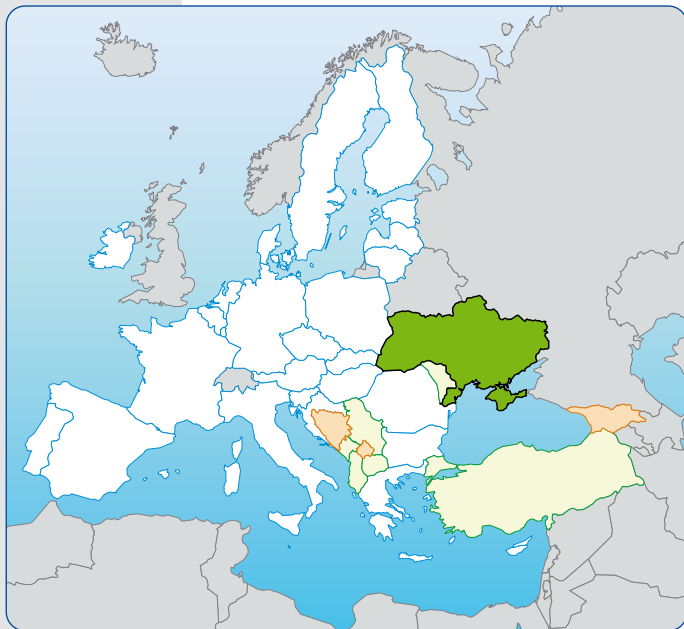

Godło

Hymn

Ще не вмерла України
Szcze ne wmerła Ukrainy

- Obszar lądowy*: **604 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **40,99 mln**
- Stolica: **Kijów**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **ukraiński**
- Waluta: **hrywna**
- Rok przystąpienia do UE:
kraj kandydujący
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **200 mld USD**
- PKB na głowę mieszkańca*: **4 835 USD**
- Święto państwowe: **24 sierpnia**
(dzień uważany za datę powstania Ukrainy w obecnej formie)

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

Ustrój polityczny

Ukraina jest republiką, w której prezydent wybierany na 5-letnią kadencję jest głową państwa. Ukraiński parlament – Rada Najwyższa Ukrainy jest jednoizbowy i składa się z 450 członków, wybieranych na 5-letnią kadencję. Na czele rządu stoi premier.

- Prezydent: Wołodymyr Zełenski (od 2019 r.)
- Premier: Denys Szmyhal (od 2020 r.)

Geografia

Na krajobraz Ukrainy składają się głównie stepy i wyżyny. Najwyższym szczytem w kraju jest Howerla (2061 m n.p.m.), a najniższym punktem Morze Czarne (0 m). Ukraina graniczy z Białorusią, Polską, Słowacją, Węgrami, Rumunią, Mołdawią oraz Federacją Rosyjską. Przez wojnę wiele osób odwiedzało m.in. Lwów, Odessę i Kijów.

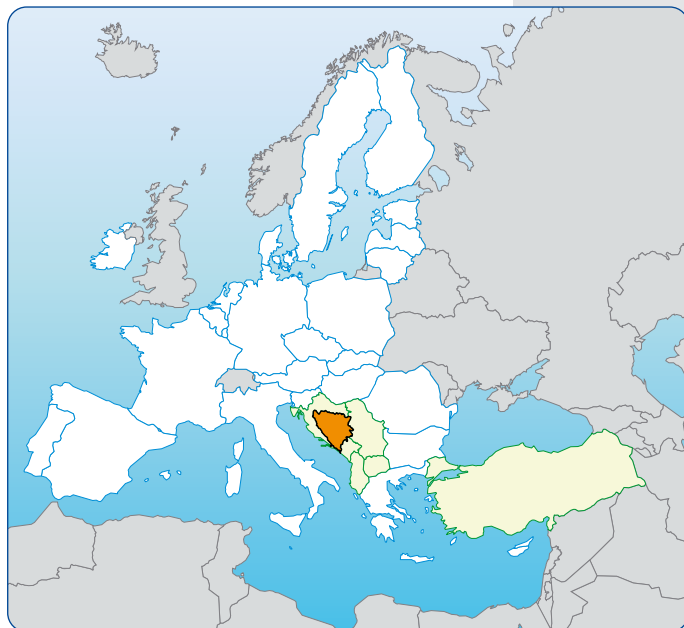
Gospodarka

Ukraina jest krajem przemysłowo-rolniczym. Jest jednym z największych na świecie eksporterów stali. Duże reformy nastąpiły w sektorze bankowo-finansowym. W latach 2014–2020 zlikwidowane zostało 105 z 180 ukraińskich banków.

BiHOznaczenie
na tablicach rejestracyjnych

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Symbole narodowe

Flaga

Godło

Hymn

*Intermeco – Državna
himna Bosne i Hercegovine*
Hymn państwowy
Bośni i Hercegowiny

Ustrój polityczny

Bośnia i Hercegowina (BiH) jest republiką federacyjną, zgodnie z konstytucją z 1995 r. składającą się z Federacji Muzułmańsko-Chorwackiej i Republiki Serbskiej. Funkcje głowy państwa pełni 3-osobowe Prezydium Republiki, złożone z przedstawiciela Muzułmanów, Chorwatów i Serbów, wybieranych na 4-letnią kadencję. Na jego czele stoi przewodniczący, zmieniający się rotacyjnie co 8 miesięcy. Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu – Skupštiny, złożonego z Izby Narodowych Reprezentantów (42 posłów) i Izby Narodów (15 posłów), 2/3 posłów jest z terytorium Federacji Muzułmańsko-Chorwackiej a 1/3 z Republiki Serbskiej.

- Prezydencja kolektywna = Prezydium Republiki Bośni i Hercegowiny: Serb – Milorad Dodik (obecny przewodniczący), Chorwat – Željko Komšić, Bośniak – Šefik Džaferović
- Premier – Denis Zviždić (od 2015 r.)

Geografia

BiH położona jest w zachodniej części Półwyspu Bałkańskiego. Na państwo składają się dwie historyczne krainy: Bośnia – ok. 80% pow. kraju oraz Hercegowina – ok. 20% pow. Wybrzeże ma zaledwie 17 km długości. To kraj górzisty, najwyższy szczyt Maglić 2386 m n.p.m. BiH graniczy z Czarnogórą, Chorwacją i Serbią. Warto zobaczyć Mostar ze Starówką wpisaną na listę Dziedzictwa Światowego UNESCO w 1992 r. oraz wodospady Kravica.

- Obszar lądowy*: **51 tys. km²**
- Liczba mieszkańców**: **3,49 mln**
- Stolica: **Sarajewo**
- Ustrój polityczny:
republika federacyjna
- Język urzędowy: **bośniacki, chorwacki i serbski**
- Waluta: **marka zmienna**
- Rok przystąpienia do UE:
potencjalny kandydat
- Rok przystąpienia do NATO:
kraj kandydujący
- Całkowity PKB*: **19 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca**: **5 157 euro**
- Święto państwowe: **25 listopada**
(*Święto Państwowości*)

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

** Dane za 2019 rok.

Symbole narodowe

Flaga

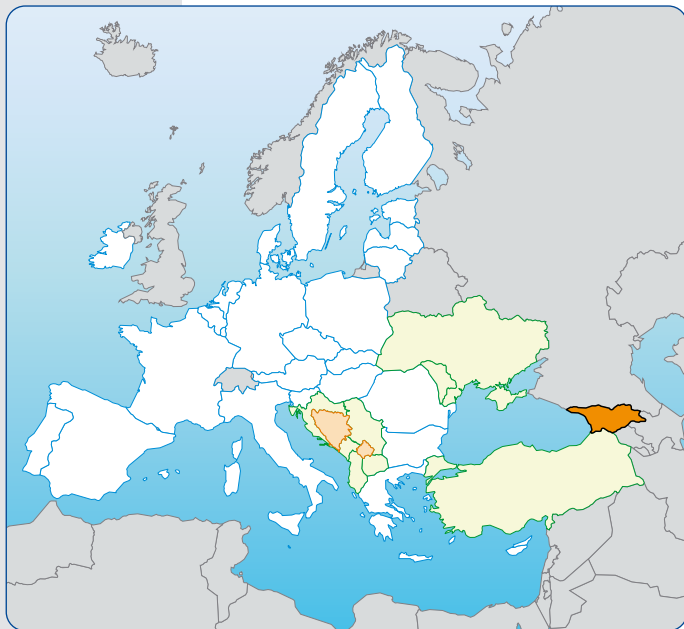

Godło

Hymn

Tawisupleba
Wolność

- Obszar lądowy*: **70 tys. km²**
- Liczba mieszkańców*: **3,68 mln**
- Stolica: **Tbilis**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **gruziński**
- Waluta: **lari**
- Rok przystąpienia do UE:
potencjalny kandydat
- Rok przystąpienia do NATO:
nie należy
- Całkowity PKB*: **19 mld USD**
- PKB na głowę mieszkańca*: **5 042 USD**
- Święto państwowe: **26 maja**
(*Dzień Niepodległości*)

Ustrój polityczny

Gruzja jest republiką semiprezydencją. Parlament składa się z 150 deputowanych, którzy są wybierani na 4-letnią kadencję. Gruzja należy do Rady Europy i OBWE, od 2014 jest krajem stowarzyszonym z UE, a od 2016 należy do strefy wolnego handlu z UE.

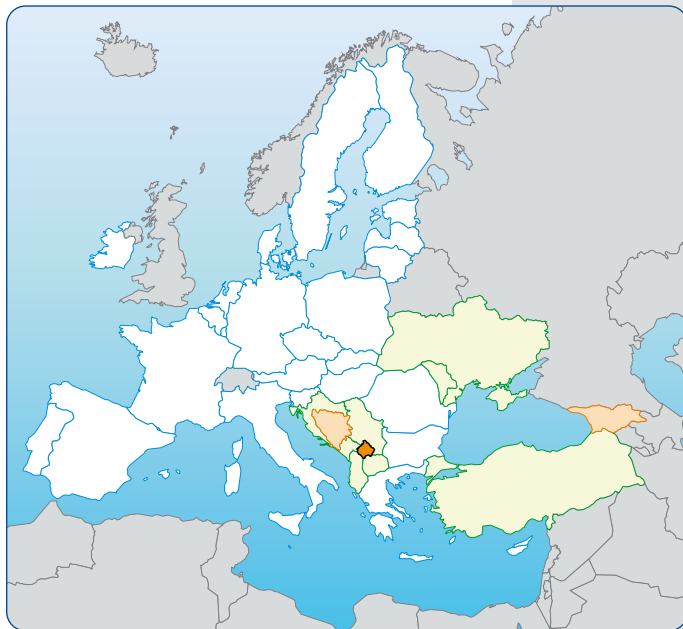
- Prezydent: Salome Zurbiszwili (od 2018 r.)
- Premier: Irakli Garibaszwili (od 2021 r.)

Geografia

Gruzja jest w dużej mierze krajem górzystym. Najwyższym szczytem jest Szchara (5193 m), jednak najbardziej znany jest Kazbek (5033,8 m). Na zachodzie kraju rosną figi, palmy, czy też kiwi. Kraj graniczy z Rosją, Armenią, Turcją oraz Azerbejdżanem.

Gospodarka

Duże zniszczenia przyniosła Gruzji wojna domowa w latach 90. XX w. Mimo tego, kraj zdołał odbudować swoją gospodarkę oraz osiągnąć duży wzrost PKB. Było to możliwe dzięki pomocy Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Banku Światowego. Szczególnie rozwinęły się sektor przemysłu oraz usług.

Symbole narodowe

Flaga

Godło

Hymn

Europa

(bez tekstu słownego)

Ustrój polityczny

Kosowo to państwo częściowo uznawane na arenie międzynarodowej. Niepodległość ogłosiło w 2008 roku. W 2019 roku uznawane było przez 23 kraje UE oraz 24 z 30 krajów NATO. Natomiast przez władze Serbskie, Kosowo uznawane jest za prawną część ich terytorium i określane nazwą Prowincja Autonomiczna Kosowo i Metochia.

- Prezydent: Vjosa Osmani (od 2021 r.)
- Premier: Albin Kurti (od 2021 r.)

Geografia

Kosowo jest obszarem górzystym. Charakterystyczne są rzeźby krasowe oraz duża liczba jaskiń oraz jezior. Tereny górzyste osiągają średnią wysokość 2000 m n.p.m. Kosowo graniczy z Czarnogórą, Serbią, Macedonią Północną i Albanią. Największe miasta to Prisztina oraz Prizren.

Gospodarka

Kosowo jest krajem średnio rozwiniętym. Większość osób pracuje w usługach i przemyśle. W rolnictwie dominuje uprawa zboża, pszenicy i kukurydzy, jęczmieniu, buraków cukrowych, słonecznika, tytoniu oraz ziemniaków. Istotną rolę należy do górnictwa i hutnictwa metali niezależnych.

- Obszar lądowy*: **11 tys. km²**
- Liczba mieszkańców**: **1,78 mln**
- Stolica: **Prisztina**
- Ustrój polityczny: **republika**
- Język urzędowy: **albański, serbski**
- Waluta: **euro**
- Rok przystąpienia do UE: **potencjalny kandydat**
- Rok przystąpienia do NATO: **nie należy**
- Całkowity PKB*: **8 mld euro**
- PKB na głowę mieszkańca**: **3 799 euro**
- Święto państwowe: **17 lutego**
(Dzień Niepodległości)

* Źródła danych podano na stronie redakcyjnej.

** Dane za 2020 rok.

EUROPE DIRECT
Poznań

SPOTKAJ SIĘ ze specjalistą w dziedzinie UE
ZAPYTAJ o UE
POROZMAWIAJ o przyszłości UE

 +48 61 852 16 70

 EDPoznan

www.europe-direct.poznan.pl

EUROPE DIRECT Poznań

Al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

 europedirect-poznan@irpoznan.com.pl

**Współfinansowane przez
Unię Europejską**

Źródła:

www.europa.eu
www.ec.europa.eu/eurostat
www.europa.eu/about-eu/countries/index_pl.htm
https://ec.europa.eu/info/policies/eu-enlargement_pl
<https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>
www.ms.gov.pl/pl/informacje_konsularne/polskie_placowki/placowki
www.infowarszawa.pl/ambasady.html
www.unesco.pl/kultura/dziedzictwo-kulturowe/swiatowe-dziedzictwo/lista-swiatowego-dziedzictwa/europa-i-ameryka-polnocna/
www.encyklopedia.pwn.pl
www.wikipedia.pl
Liczba ludności – dane z 2022 roku
PKB – dane z 2021 roku

Redakcja: EUROPE DIRECT Poznań:
Bogumiła Frąckowiak

Opracowanie graficzne, skład: Piotr Gołębnik

Wydano na zlecenie:

EUROPE DIRECT
Poznań

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej

Photo Credit © European Communities, 2022
© rgbstock.com (Sagrada Familia)

© Copyright by EUROPE DIRECT Poznań, Comprint, Poznań 2022

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Możliwe wykorzystanie w celach niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami autorów i nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za zawartość stron internetowych podanych w niniejszej publikacji, z wyjątkiem własnych stron internetowych. Strony innych organizacji i instytucji zostały wymienione wyłącznie dla celów poglądowych – nie stanowią wyczerpującej listy stron na dany temat ani w żaden sposób tych stron nie wyróżniają.

Stan na 15.11.2022 r.

Wydanie dziesiąte poprawione i uaktualnione

Projekt i skład:

AR COMPRINT, ul. Pajzderskiego 22, 60-469 Poznań
www.comprint.com.pl

EUROPE DIRECT
Poznań

 +48 61 852 16 70

 EDPoznan

www.europe-direct.poznan.pl

EUROPE DIRECT Poznań

Al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

 europedirect-poznan@irpoznan.com.pl

Publikacja współfinansowana
ze środków Unii Europejskiej